dño adhæſerũt. Scãdalizati em̃ illi audiẽtes de ſacramen-
to carnis, & ſanguinis ultra nõ ibant cũ eo: diſcipuli ue-
Ioan. 6. rò interrogati an & ipi uellẽt abire: reſpõderũt. Ad quẽ
ibimus? Verba uitæ æternæ habes. Neceſſe habemꝰ fra-
tres hãc prudentiã imitari: qa multi adhuc ambulãt cum
Ieſu: donec ueniaꝛ ad edendã eius carnẽ, & bibendũ ſan-
guinẽ illius: ad cõmunicãdũ. ſ. paſſiõibus eius, hoc enim
& uerbum illud: & ipſum ſacramentum ſignificat: extunc
autẽ ſcandalizantur: & abeunt retro dicẽtes: quia durus
eſt hic ſermo. Nos cũ apoſtolis prudẽtes ſimꝰ & dicamꝰ.
Dñe ad quẽ ibimus? uerba uitæ æternæ habes. Nõ diſce-
Deut. 8. dimus à te: uiuificabis nos. Nõ in ſolo pane uiuit hõ: ſed
in omni uerbo quod procedit de ore dei. Non ſolus mũ-
dus habet delectationẽ: ſed multò maior eſt in ũbis tuis.
Pſal. 118. Vnde & ꝓpheta ait. Quàm dulcia faucibus meis eloquia
tua ſuper mel ori meo. Ad quẽ igitur eamus? uerba uitæ
æternæ habes domine: & ea quæ ſunt ſuper omnia, quæ
mundus habere poteſt. Non ſolum ipſa uita, ſed & pro-
miſſio uitæ æternæ: & expectatio iuſtorũ lætitia eſt, & tã-
ta lætitia, ut omne quod concupiſcitur ei non ualeat cõ-
parari. Hanc igitur prudentiam nobis apoſtoli ſancti ſe-
minauerũt. Martyres uerò manifeſtum eſt fortitudinem
ſeminaſſe. Porrò uerò confeſſores ſeminauerũt iuſtitiam
quàm in omni uita ſua ſequuti ſunt. Hoc em̃ intereſt in-
ter martyres & confeſſores: quod inter petrum ſimul oĩa
relinquẽtem: & abrahã ſubſtãtiam mundi in bonos uſus
expendẽtem. Sic enim illi conſummati in breui expleue-
runt tempora multa: iſti uerò lõga & multimoda traxere
martyria. Virgines ſanctæ plenam eſt: quia temperãtiam
ſeminauerunt: quæ ſic libidinem calcauerunt.

In annunciatione beatæ Mariæ, de uerbis pſal-
mi: ut inhabitet gloria in terra noſtra. Sermo. I.

VT inhabitet glĩa in terra noſtra: miſericordia
& ueritas obuiauerũt ſibi: iuſtitia & pax oſcu-
2. Co. 1. latæ ſunt. Gloria nr̃a hæc eſt (ait apoſtolus) te
ſtimoniũ cõſcientiæ noſtræ. Non quidem tale
teſtimoniũ: quale ille ſupbus phariſæus habebat: ſeducta
& ſeductrice cogitatione: teſtimoniũ perhibẽs de ſepſo:
& teſtimonium eius uerum nõ erat: ſed cum ſpiritus ipſe
teſtimoniũ perhibet ſpiritui noſtro. Porrò hoc teſtimo-
nium in tribus conſiſtere credo. Neceſſe eſt enim primo
omnium credere ꝙ remiſſionem peccatorum habere nõ
poſſis: niſi per indulgentiam dei, deinde ꝙ nihil prorſus
habere queas operis boni niſi & hoc dederit ipe: poſtre-
mo ꝙ æternam uitã nullis potes operibus promereri, ni-
ſi gratis detur & illa. Quis enim poteſt facere mũdum de
immundo conceptum ſemine: niſi qui ſolus eſt mũdus?
Vtiq; quod factũ nõ poteſt nõ fieri: ipſo tamen non im-
putante erit quaſi nõ fuerit. Quod propheta quoq; cõſi-
Pſal. 31. derãs ait. Beatus uir cui nõ imputabit dñs peccatum. De
operibus uerò bonis certũ oĩno eſt: ꝙ nemo hæc habeat
à ſeipſo. Nam ſi ſtare non potuit humana natura adhuc
integra, quãtò minus poterit per ſeipſam reſurgere iam
corrupta? Certũ eſt ad ſuam originem uniuerſa quantũ
in eis eſt tendere: & in eam ſemper eſſe partẽ procliuiora.
Sic & nos q de nihilo creati ſumus: cõſtat, quia ſi nobiſ-
ipſis relinquimur: in peccatum ſemp (qđ nihil eſt) decli-
namus. Iam uerò de æterna uita ſcimus: quia nõ ſunt cõ-
dignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriã: nec
ſi unus omnes ſuſtineat. Neq; enim talia ſunt hominum
merita ut propterea uita æterna debeaꝛ ex iure: aut deus
iniuriã aliquã faceret niſi eã donaret. Nã ut taceã ꝙ me-
rita omnia dona dei ſunt. & ita homo magis propter ipſa
deo debitor eſt quàm deus homini: quid ſunt merita oĩa
ad tantam gloriã? deniq; quis melior eſt ꝓpheta cui do-
minus ipſe tam inſigne teſtimonium perhibet dicẽs. Vi-
rum inueni ſcđm cor meum. Veruntamen & ipſe neceſſe
habuit dicere deo. Non intres in iudicium cũ ſeruo tuo
pſ. 142. domine. Nemo itaq; ſe ſeducat: qa ſi bñ cogitare uolue-
rit inueniet proculdubio ꝙ nec cum decem milibus poſ-
ſit occurrere ei, qui cũ uiginti milibus uenit ad ſe. Verũ
hæc q̃ nũc diximus non oĩno ſufficiũt: ſed magis initium
quoddã & uelut fundamentum fidei ſunt habẽda. Ideoq;
ſi credis peccata tua nõ poſſe deleri niſi ab eo cui ſoli pec
caſti: & in quẽ pctm̃ non cadit, bene facis: ſed adde adhuc:
ut & hoc credas qa per ipſum tibi peccata donãtur. Hoc
eſt teſtimoniũ quod perhibet in corde noſtro ſpiritus ſan
ctus dicẽs. Dimiſſa ſunt tibi peccata tua. Sic enim arbitra Rom̃. 3.
tur apoſtolus: gratis iuſtificari hoĩem ꝑ fidẽ. Ita de meri-
tis quoq; ſi credis non poſſe haberi niſi per ipſum: nõ ſuf
ficit donec tibi perhibeat teſtimoniũ ſpũs ũitatis: qa ha-
bes ea per illũ. Sic & de uita æterna habeas neceſſe eſt te-
ſtimoniũ ſpũs: ꝙ ad eã diuino ſis munere puenturus. Ipſe
em̃ pctã condonat: ipſe donat merita: & præmia nihilomi
nus ipe redonat. Porrò teſtimõia iſta credibilia facta ſunt
nimis. Nam de remiſſione quidẽ peccatorũ ualidiſſimum
teneo argumẽtũ, dñicã paſſionẽ. Vox ſiquidẽ ſanguinis
eiꝰ inualuit multo plus quàm uox ſanguinis abel: clamãs
in cordibus electorũ: remiſſionẽ omniũ peccatorũ. Tradi
tus eſt enim ꝓpter peccata noſtra: nec dubium quin potẽ
tior & efficacior ſit mors illius in bonũ: quàm peccata no
ſtra in malum. De bonis autem operibus argumentum ni
hilominus efficax mihi eſt reſurrectio eius: quia reſurre-
xit propter iuſtificationẽ noſtram. Porrò de ſpe præmio-
rum teſtimonium eius eſt aſcenſio: quia aſcendit propter
glorificationem noſtrã. Hæc tria in pſalmis habes dicen
te propheta. Beatus uir cui nõ imputabit dñs peccatum. Pſal. 31.
Et alibi. Beatus uir cuiꝰ eſt auxiliũ abs te. Itẽ alibi. Beatꝰ Pſal. 83.
quẽ elegiſti & aſſumpſiſti: habitabit i atrijs tuis. B Hæc Pſa. 64.
eſt gloria uera: gloria inhabitans: quia ab eo eſt qui per fi
dem habitat in cordibꝰ noſtris. Filij uerò adam gloriam
quæ ab inuicem eſt quærentes gloriã quæ à ſolo deo eſt
non ualebant: ſed ſic gloriam extrinſecus fluentem ſectã-
tes habebant gloriam nõ in ſemetipſis ſed magis in alijs.
Vis noſſe unde ſit homini inhabitãs gloria? Dico breui-
ter quoniam ad myſtica feſtinat intentio. Nam & ea ſola
propoſueram in uerbis illis propheticis diligentius ueſti
gare: ſed reflexit ad moralia occurrens prima fronte apo-
ſtolicꝰ ſermo de interna gloria & teſtimonio conſcien-
tiæ. Sic ergo inhabitat hæc gloria etiam hic in terra no-
ſtra: ſi miſericordia & ueritas obuiãt ſibi: & ſeſe iuſtitia &
pax oſculentur. Præueniẽti ſiquidem miſericordiæ, ut ue
ritas noſtræ conuerſionis occurrat neceſſe eſt: ac decæte-
ro ſanctimoniã ſectemur & pacẽ, ſine qua nemo uidebit
deum. Vbi enim compungitur quis, iam tunc eum miſeri
cordia præuenit: ſed nequaquàm igredietur donec ei ue-
ritas cõfeſſionis occurrat. Peccaui domino, ait ipſe Da-
uid ad Nathan prophetam: cum de adulterio & homici-
dio argueretur. Et tranſtulit dñs pctm̃ à te, ait propheta.
Nimirum miſericordia & ueritas obuiauerũt ſibi. Et hoc
quidem: ut declines à malo. Iam uerò ut facias bonum, in
tympano & choro tibi pſallendum eſt: ut ipſa mortifica-
tio carnis tuæ & pœnitentiæ fructus, ac iuſtitiæ opera, in
unitate & concordia fiant: quoniam unitas ſpiritus, uin-
culũ eſt perfectiõis. Neq; ad dexterã neq; ad ſiniſtram de-
clinaueris. Sunt enim quorũ dextera eſt dextera iniquita Coll. 3.
tis. Phariſæus ille cuius ſupra meminimus: non erat ſicut
cæteri hominũ, ſed ipſe ſibi (ut diximus) teſtimoniũ phi
buit ſed non uerũ. Sanè quiſquis ille eſt in quo miſericor
dia & ueritas obuiauerunt ſibi: iuſtitia & pax oſculatæ
ſunt: ſecure glorietur: ſed in eo qui ſibi teſtimonium per-
hibet in ſpiritu utiq; ueritatis. Vt inhabitet gloria in ter
ra noſtra: miſericordia & ueritas obuiauerunt ſibi: iuſti-
tia & pax oſculatæ ſunt. Si gloria patris filius ſapiens: cũ
ſit ſapientia ipſa, ſapientior nemo: liquet profecto gloriã
patris, chriſtum dei uirtutem, & dei ſapientiam eſſe. Quia
ergo multiphariè multiſq; modis de eo prædictum fuerat
in prophetis ꝙ in terris uidendus eſſet: & inter homines
conuerſaturus: quonam modo id factum ſit: & impletis Heb. 1.
quæ de eo per os omnium prophetarum dicta fuerant, ha
bitauerit gloria in terra noſtra: pſalmiſta indicat in his
uerbis: ac ſi manifeſte dicat. Vt uerbum caro fieret & ha-
bitaret

Pſal. 38. bitaret in nobis: miſericordia & ueritas obuiauerũt ſibi:
iuſtitia & pax oſculatæ ſunt. Magnũ ſacramẽtũ fratres &
diligentius perſcrutãdũ: niſi & intellectus myſterio: & ipi
quoq; intellectui uerba deeſſent. Dico tñ utrunq; modi-
cũ id qđ ſentio: ſi fortè uel occaſionẽ dediſſe uidear ſapiẽ
ti. Videre mihi uideor dilectiſſimi quatuor uirtutibꝰ his
amictũ primũ hoiem ab ipſo ſuæ creationis exordio, & ut
ꝓpheta meminit ueſtimẽto ſalutis indutũ. Eſt enim in his
quatuor illa ſalutis integritas: nec ſine his oĩbus poteſt
cõſtare ſalꝰ: præſertim cũ nec poſſint eſſe uirtutes ſi abin-
uicẽ ſeparẽꝛ. Acceperat ergo hõ miam cuſtodẽ. ſ. atq; pe-
diſſequã: ut ipſa præueniret, ipſa & ſequeretur eũ: ipſaq;
protegeret & cõſeruaret ubiq;. Vides qualẽ nutritiũ cõ
tulit paruulo ſuo deus: qualẽ dedit pediſſequã homini re-
cens orto. Sed erat illi neceſſarius etiã eruditor tanquam
igenuæ & rationabili creaturæ: ut nõ ſicut iumẽtũ aliqđ
cuſtodireꝛ: ſed tanquã paruulus educareꝛ. Cui ſanè magi
ſterio nemo poterat aptior inueniri, quàm ueritas ipſa q̃
eũ in agnitionẽ ſummæ perduceret aliquando ueritatis.
Interim uerò ne ſapiẽs inueniretꝛ ut malũ faceret: eſſetq;
pctm̃ ei tanquã ſcienti bonum & minime facienti: iuſtitiã
quoq; qua regereꝛ accepit. Adhuc aũt & pacẽ qua fouere
tur & delectaretur addidit manꝰ benigniſſima creatoris.
Pacem utiq; duplicẽ ut nec intus pugnæ, nec foris timo-
res: id eſt nec caro cõcupiſceret aduerſus ſpm̃: nec eſſet ei
creatura ulla formidini. Nam & beſtijs oĩbus libere impo
ſuit nomina: & ſerpẽs ipſe, qui uiolẽtia non præſumpſit,
fraude magis eũ aggreſſus eſt. Quid huic deerat: quem
miſericordia cuſtodiebat: docebat ueritas: regebat iuſti-
tia: pax fouebat? Sed heu homo iſte ad multam perniciẽ
& inſipientiam ſibi, deſcẽdit de hieruſalem in hierico. Si-
quidem incidit in latrones: à quibꝰ & ante omnia legitur
deſpoliatus. An non deſpoliatus: qui dño ueniente nudũ
ſe eſſe cõqueritur? Nec uerò poterat reueſtiri uel ablata
Luc. 10. ſibi recipere ueſtimẽta: niſi xp̃s amitteret ſua. Sicut em̃ ui
uificari in aĩa niſi interueniẽte corporali morte xp̃i nõ po
tuit: ita nec reueſtiri ſine eius deſpoliatione. Et uide ſi nõ
propter has quatuor partes ueſtimenti qđ amiſerat pri-
mus & uetus homo in totidem quoq; diuiſa ſunt ſecũdi
& noui hominis ueſtimenta. An forte quæris & tunicam
inconſutilem quæ non diuiditur ſed forte prouenit. Ego
diuinam arbitror eſſe imaginem: quæ nimirum nõ aſſuta
ſed inſita atq; ipſi impreſſa naturæ: diuidi ſcindiq; nõ po
teſt. Ad imaginem nempe & ſimilitudinem dei factus eſt
homo: in imagine arbitrij libertatem: uirtutes habens in
ſimilitudine. Et ſimilitudo quidẽ perijt: uerũtamẽ in ima-
gine pertranſit homo. Imago ſiquidẽ in gehẽna ipſa uri
poterit nõ exuri: ardere ſed non deleri. Hæc ergo nõ ſcin
ditur: ſed forte prouenit. Et quocũq; perueniat anima: ſi-
mul & ipſa erit. Nam ſimilitudo non ſic: ſed aut manet in
bono: aut ſi peccauerit anima mutaꝛ miſerabiliter: iumen
tis inſipientibus ſimilata Sed quia ſpoliatum uirtutibus
quatuor hoiem diximꝰ: quonã modo ſingulis ſit ſpolia-
tus, congruum eſt ut dicamus. Perdidit homo iuſtitiam:
cum eua ſerpẽtis, adã mulieris uoci obediuit potiꝰ quàm
diuinæ. Erat aũt reſiduũ aliquid quod, appræhẽdere poſ
ſent: idq; dñs ſuo illo ſcrutinio inueniebat: ſed abiecerũt
etiã illud, conuerſi in uerba malitiæ: ad excuſandas excu-
ſationes in peccatis. Prior em̃ iuſtitiæ portio nõ peccare,
ſcđa ꝑ pœnitentiã damnare pctm̃. Perdidit & miam cũ ſic
exarſit eua i cõcupiſcẽtia ſua: ut nec ſibi nec uiro nec filijs
parceret naſcituris: ſimul oẽs terribili maledicto & neceſ
ſitati mortis addicẽs. Adã quoq; indignatiõi diuinæ mu-
lierẽ ꝑ qua peccauerat obiecit. quaſi poſt tergũ eiꝰ uolẽs
declinare ſagittã. A Vidit em̃ mulier lignũ qđ eſſet pul
chrũ uiſu: & ad ueſcẽdũ ſuaue: & à ſerpẽte audierat tãquã
deos ſe futuros. Funiculus triplex difficile rumpiꝛ, curio
ſitatis, uoluptatis, & uanitatis. Hæc ſola mundus habet:
cõcupiſcẽtiã carnis: cõcupiſcentiã oculorũ: & ſuperbiam
uitæ. His abſtracta & illecta miam oẽm crudelis mater ab
iecit. Sic & adã q mulieri male miſertus eſt, ut cũ ea pecca
ret: bene noluit miſereri ut pœnã ſuſtineret ꝑ ea. Priua-
ta eſt etiã mulier ueritate: primo quidẽ malè detorquens
qđ audierat morte morieris: & dicẽs, ne fortè moriamur:
demũ ſerpẽti credens: penitus abnegãti & dicẽti: nequa-
quã moriemini. B Priuatus eſt & adã ueritate, ubi eam
cõfiteri erubuit: folia excuſationũ operimẽta prætẽdẽs.
Siquidẽ ipſe dicit. Qui erubuerit me corã hoĩbus erube Luc. 9.
ſcam & ego eũ corã patre meo. C Pacẽ quoq; ꝓtinus
amiſerũt: qa nõ eſt pax impijs dicit dñs. Nonne em̃ cõtra-
riã legẽ inuenerãt in mẽbris ſuis: quos de nouo pudere
cœperat nuditatis? Timui ego, inqt, eò ꝙ nudus eſſem. Gen. 3.
Nõ ſic miſer nõ ſic paulo ante timebas: nõ q̃rebas folia:
licet corpore nudus ſicut & mõ. Ex hoc ſanè (ut ꝓphetæ
ipſius parabolã ꝓſequamur: q ſibi obuiaſſe eas, & recõci-
liatas in oſculo memorauit) grauis q̃dã iter uirtutes ui-
deꝛ orta cõtentio. Siquidẽ ueritas & iuſtitia miſerũ affli-
gebãt: pax & mia zeli huius expertes iudicabãt magis cẽ
pcendũ. Sunt em̃ collectaneæ hæ duæ ſibi: quẽadmodũ
& priores. Vñ & factũ eſt ut pſeuerãtibus illis in ultione
& præuaricatorẽ hincinde cedentibꝰ: & præſentes mole-
ſtias futuri cumulãtibꝰ cõminatiõe ſupplicij: illi ſecede-
rẽt in cor pr̃is redeũtes ad dñm q illas dedit. Solus ſiqdẽ
ipe cogitabat cogitatiões pacis cũ afflictionis plena oĩa
uidereꝛ. Siqdẽ nõ ceſſabat pax nõ ei mia dabat ſilẽtiũ:
ſed pio quodã ſuſurro paterna pulſantes uiſcera loque-
banꝛ. Nũqd in æternũ ꝓijciet deus: aut nõ apponet ut cõ
placitior ſit adhuc? Nũqd obliuiſceꝛ miſereri: deus: aut cõ
tinebit in ira ſua mias ſuas? Et quãuis diu multũq; uiſus
ſit diſſimulare pater miſerationũ ut iterim ſatiſfaceret ze
lo iuſtitiæ & ueritatis: nõ tñ ifructuoſa fuit ſupplicantiũ
iportunitas, ſed exaudita eſt in tẽpore opportuno. Fortè
em̃ interpellãtibus tale dicaꝛ dediſſe reſpõſum. Vſq; quo
præces ueſtræ? Debitor ſum & ſororibus ueſtris: quas ac-
cinctas uidetis ad faciendã uindictã in natiõibꝰ: iuſtitiæ
& ueritati. Voceꝛ & ueniãt: & ſup hoc uerbo pariter cõ
feramus. Feſtinãt ergo legati cæleſtes & ut uiderũt miſe-
riã hoĩm & crudelẽ plagam: ut ꝓpheta loquitur: angeli
pacis amare flebãt. Qui em̃ fideliꝰ quæreret aut rogarẽt
quæ ad pacem ſunt: quàm angeli pacis? Sanè ex delibe-
ratione cõmuni aſcẽdit ueritas ad conſtitutam diem: ſed
aſcẽdit uſq; ad nubes. necdũ planè lucida, ſed ſubobſcu-
ra & obnubilata adhuc zelo indignationis. Factumq; eſt
ut legimus in propheta. Dñe in cælo miſericordia tua: & Pſal. 35.
ueritas tua uſq; ad nubes. Medius aũt pater luminũ reſi-
debat: & utraq; pro parte ſua utilius qđ habebat loque-
batur. Quis putas illi colloquio meruit intereſſe, & indi-
cabit nobis? Quis audiuit & enarrabit? Forte inenarra-
bilia ſunt, & nõ licet homini loqui. Summa tamen cõtro-
uerſiæ totius hæc, fuiſſe uideꝛ. Eget miſeratiõe creatura
rationalis ait miſericordia: qm̃ miſera facta eſt: & miſera-
bilis ualde. Venit tẽpus miſerẽdi eius: quia iam preterijt
tempus. Ecõtra ueritas. Oportet, inquit, impleri ſermo-
nem quẽ locutus es dñe. Totus moriatur adã neceſſe eſt
cum oĩbus q in eo erant: qua die uetitũ pomũ in preuari-
catione guſtauit. Vtqd ergo ait mia: ut quid me genuiſti
pater citius perituram? Scit em̃ ueritas ipſa: qm̃ mia tua
perijt, & nulla eſt: ſi nõ aliqñ miſerearis. Similiter aũt ecõ
trario & illa loquebatur. Quis enim neſciat ꝙ ſi predictã
ſibi præuaricator ſententiam mortis euaſerit: perijt nec
permanebit iam in æternũ ueritas tua domine? Ecce ue-
rò unus de cherubin: id eſt magni conſilij angelus ad re-
gem ſalomonem ſuggerit eſſe mittẽdus. Quoniam filio,
inquit, datum eſt omne iudiciũ: Et in eius ergo cõſpectu
miſericordia, & ueritas obuiauerunt ſibi: eadẽ quæ ſupra
meminimus uerba querimoniæ repetentes. Fateor, ait, Ioan. 5.
ueritas zelũ bonum miſericordia habet: ſed utinã ſcđm
ſcientiam. Nũc aũt quid præuaricatori potius quàm ſo-
rori iudicat eſſe parcendũ? At tu, iquit, miſericordia neu
tri parcis: ſed tanta indignatione ſæuis in præuaricato-
rem ut inuoluas pariter & ſororem. Quid mali merui? ſi
quid habes aduerſum me dicito mihi. Sin autem quid me

perſequeris? Grandis cõtrouerſia fratres, & intricata ni-
miũ diſceptatio. Quis nõ illic diceret: bonum nobis erat
ſi natus nõ fuiſſet homo iſte? Sic erat dilectiſſimi oĩno,
ſic erat: nõ uidebatur quõ ſimul poſſent erga hoĩem mĩa
& ueritas cõſeruari. Cũq; adijceret ueritas ĩ ipm quoq;
iudicẽ partis ſuæ iniuriã retorqueri, dicẽs cauendũ oĩno
ne fieret irritũ uerbũ patris: ne ſermo uiuꝰ & efficax qua-
libet occaſione euacuaretur: parcite quæſo ait pax: par-
cite uerbis huiuſmodi nõ nos talis altercatio decet: uir-
tutũ eſt inhoneſta cõtentio. Porrò iudex inclinãs ſe digi
to ſcribebat in terra. Erant aũt uerba ſcripturæ: quæ pax
ipſa legit in auribus oĩm. Ea ſiquidẽ propius aſſidebat.
Hæc dicit: perij ſi Adam nõ moriat̃: & hæc dicit perij niſi
miſericordiam cõſequat̃. Fiat mors bona: & habet utraq;
quod petit. C Obſtupuere oẽs in v̄bo ſapiẽtiæ & for-
ma compoſitionis pariter atq; iudicij. Siquidem manife-
ſtum fuit nullam eis quærimoniæ occaſionem relinqui:
ſiquidẽ fieri poſſet quod utraq; petebat: ut & moreret̃, &
miſericordiã cõſequeretur. Sed id quomõ fiet? inquiũt.
Mors crudeliſſima, & amariſſima eſt: mors terribilis, &
Pſal. 32. ipſo horrẽda auditu. Bona fieri quanam ratiõe poterit?
At ille. Mors, inqt, pc̃tõrum peſſima: ſed p̃cioſa fieri põt
mors ſanctorum. An non precioſa erit: ſi fuerit ianua ui-
tæ: porta gloriæ? Precioſa, inquiunt. Sed quõ fiet iſtud?
Eſſe? ait, poteſt: ſi ex charitate moriatur qs: utiq; qui ni-
Ezec. 3. hil debeat morti. Neq; enim detinere poterit mors inno
xiũ: ſed forabitur (ut ſcriptũ eſt) maxilla leuiathan: & de-
ſtruetur paries medius, ſolueturq; chaos magnum: quod
inter mortem uitamq; firmatũ eſt. Nimirum charitas for
tis ut mors: imo & fortior morte ſi fortis illius intrauerit
atrium: alligabit eũ, & diripiet utiq; uaſa eius: ſed & ipſo
tranſitu ſuo ponet profundum maris uiam: ut tranſeant
liberati: Bonus uiſus eſt ſermo, utpote fidelis, & omni ac-
ceptione dignus. Sed ubi poterit ille innocens inueniri,
q mori uelit non ex debito, ſed ex uoluntate: nõ ex malo
merito: ſed ex beneplacito ſuo? Circuit ueritas orbẽ ter-
ræ: & nemo mũdus à ſorde: nec infans cuiꝰ eſt unius diei
uita ſuper terram. Sed & miſericordia cælum omne per-
luſtrat: & in angelis quoq; ne dixerim prauitatẽ: minorẽ
tamen inuenit charitatem. Nimirum hæc uictoria alij de
bebatur: quo maiorem charitatem nemo haberet ut ani-
mam ſuam poneret quis ꝓ ſeruis inutilibus, & indignis.
Nam & ſi ipſe iam nõ dicit nos ſeruos: hoc ipſum immẽ-
ſæ dilectionis eſt: & eximiæ dignationis. Nos autem & ſi
omnia quæ præcepta ſunt nobis faceremus: quid aliud
dicere deberemus: niſi ꝙ ſerui inutiles ſumus? Sed qs cũ
ſuper hoc conuenire præſumeret? Redeunt ad cõſtitutã
Ioan. 11. diem ueritas & miſericordia: anxiæ plurimum nõ inuẽto
quod deſiderabãt. Tunc uerò ſeorſum pax cõſolans eas:
Gene. 6. uos, inquit, neſcitis quicquã nec cogitatis. Nõ eſt q fa-
ciat bonum hoc: nõ eſt uſq; ad unũ. Qui cõſiliũ dedit: fe-
rat auxiliũ. Intellexit rex quid loqueret̃: & ait. Pœnitet
me feciſſe hominem. Pœna, inqt, me tenet: mihi incumbit
ſuſtinere pœnã: penitẽtiã agere ꝓ homine quem creaui.
Tũc ergo dixit: ecce uenio. Non enim põt hic calix trãſi-
re: niſi bibam illũ. Et accerſito Gabriele uade, inquit, dic
Zacha. 9. filiæ ſion: ecce rex tuus uenit. Feſtinauit ille & ait. Ador-
na thalamũ tuũ ſion: & ſuſcipe regẽ. A Porrò uẽturum
regẽ miſericordiæ & ueritas p̃uenerũt ſicut ſcriptũ eſt.
Miſericordia & ueritas p̃cedẽt faciẽ tuã. Iuſtitia thronũ
Pſal. 88. præparat ſm̃ illud. Iuſtitia & iudiciũ p̃paratio ſedis tuæ.
Pax cũ rege uenit, ut ꝓpheta fidelis inueniret̃ q dixerat.
Pax erit in terra nr̃a cũ uenerit. Inde eſt ꝙ nato dño, an-
gelorũ chorus canebat. Pax in terra hoĩbus bonæ uolũ-
Lucæ. 2. tatis. Sed & tũc iuſtitia & pax oſculatæ ſunt: quæ nõ mo-
dicẽ uidebantur hactenus diſſidere. Prior eñ ſi qua erat
ex lege iuſtitia nõ oſculũ, ſed aculeũ magis habebat ur-
gens timore, quàm ꝓuocãs dilectiõe. Sed nec habuit illa
reconciliationẽ: ſicut habet nũc quæ ex fide noſcit̃ eſſe iu
ſtitia. Alioqn qd erat ꝙ nec Abrahã nec Moyſes nec cæ-
teri iuſti temporis illius, in obitu ſuo pacẽ illã beatitudi-
nis æternæ apprehẽdere: aut regnũ pacis poterãt ĩtroire,
niſi ꝙ minime adhuc iuſtitia & pax ſeſe fuerãt oſculatæ?
Ex hoc ſanè dilectiſſimi feruentiore nobis zelo ſectãda iu
ſtitia eſt. Siquidem iuſtitia & pax oſculatæ ſunt: & indiſſo
lubile amicitiarum inire fœdus: ut quicunq; teſtimoniũ
iuſtitiæ ſecũ tulerit: hylari uultu iã amplexibꝰ lætis acci-
piatur à pace: in idipſum dormiens & requieſcens.

Item de ſeptiformi ſpiritu in chriſto, in annun-
ciatione dominica. Sermo. II.

CONſiderare eſt fratres in ſolennitate ho-
dierna dñicæ annũciatiõis, uelut amœniſ
ſimã quãdã planiciẽ: ſimplicẽ nr̃æ repara
tiõis hiſtoriã. Iniungit̃ noua legatio ãge
lo Gabrieli & nouã uirgo ꝓfeſſa uirtutẽ:
nouæ ſalutatiõis honorat̃ obſequio. An-
tiqua excludit̃ maledictio mulierũ: nouã noua mater acci
pit bñdictionẽ. Implet̃ ꝑ grãm quæ concupiſcẽtiã neſcit:
ut ſpũ ſupueniẽte altiſſimi pariat filiũ: q̃ uirũ dedignatur
admittere. Intrat ad nos eadẽ porta ſalutis antidotũ: qua
uenenũ ſerpẽtis ingrediẽs: uniuerſitatẽ gñis hũani occu-
parat innũeros huiuſcemodi flores ex his facile eſt lege-
re pratis: ſed ĩtueor mediã metuẽdæ ꝓfunditatis abyſſũ.
Abyſſus planè impſcrutabilis: incarnationis dñicæ ſacra
mẽtũ: abyſſus impenetrabilis uerbũ caro factũ eſt, & ha-
bitauit in nobis. Quis eñ inueſtiget: qs attigat: qs appre
hẽdat? Puteꝰ altꝰ eſt & in q̃ hauriã non eſt mihi. Verũtñ
ſolet ĩterdũ ſuppoſita puteis humectare lintheamina ua-
por exalãs. Propterea ſanè licet irrũpere uereat ꝓprie cõ-
ſciꝰ ĩfirmitatis, frequẽter tñ uelut ſup os huiꝰ putei expã-
do ad te dñe manus meas; ꝓ eo ꝙ aĩa mea ſicut terra ſine
aq̃ tibi. Et nũc ſiqdẽ qđ (aſcendente de deorſum nebula)
tenuis ebiberit cogitatio: uobis frẽs modicũ illđ ſine ĩui
dia cõicare curabo: uelut exp̃ſſo lintheamine uel exigua
refundens cæleſtis ſtillicidia roris. Quæro igit̃ qua rõne
filius magis incarnatus ſit quàm pr̃ aut ſpũſctũs: cũ totiꝰ
trinitatis non modo æqualis ſit glĩa: ſed una eadẽq; ſub-
ſtantia. Sed qs cognouit ſenſum dñi: aut qs cõſiliariꝰ ciꝰ
fuit? Altiſſimũ eſt myſteriũ: nec nos oportet timere ſuper
huiuſcemodi præcipitare ſententiã. Videtur tamẽ nec pa
tris nec ſpũs incarnationẽ in pluralitate filiorũ effugiſſe
confuſionẽ: dum alius dei: alius filius hominis diceret̃. Vi
detur & illud maxime congruum, ut his ſpecialiter filius
fieret q filius erat: nec quid eſſet ambiguitatis ĩ nomine.
Deniq; ipſa eſt uirginis noſtræ gloria ſingularis & excel
lens prærogatiua Mariæ: quòd filiũ unũ eundẽq; cũ deo
patre meruit habere cõmunẽ: quam ſanè periſſe cõſtat ſi
nõ filiꝰ incarnaret̃. Sed nec nobis alia dari poſſet occaſio
ſimilis ſperãde ſalutis & hæreditatis: factus quidẽ primo-
genitus in multis fratribꝰ qui unigenitꝰ erat aſciſcet eos
ſine dubio in hæreditate: quos uocauit in adoptionẽ. Si
eñ fratres, & cohæredes. Hic ergo Chriſtꝰ ieſꝰ mediator
fidelis: ſicut in pſona una dei hominiſq; ſubſtantiã copu
lauit ineffabili ſacramẽto: ſic & in ipſa recõciliatiõe cõſi-
lio uſus altiſſimo: mediã nõ deſeruit æquitatẽ: utriſq; tri-
buẽs quod oportebat: honorẽ deo: homini miſeratione.
Hæc enim optima inter offenſum dominũ & reũ ſeruum
forma cõpoſitionis, ut nec honorãdi domini zelo ſeruus
opprimatur auſteriori ſentẽtia: nec rurſum dum huic im-
moderatius cõdeſcẽditur: ille debito fraudetur honore.
Audi igitur & diligẽter obſerua angelicam in huius me-
diatoris ortu diſtributionẽ. Gloria, inquiunt, in altiſſi-
mis deo: & in terra pax hominibus bonæ uoluntatis. Hu Lucæ. 2.
ius deniq; gratia obſeruationis fideli recõciliatori Chri-
ſto nec timoris ſpiritus defuit, quo patri ſemper reueren-
tiam exhiberet: ſemp ei deferret: ſemper gloriã eius quæ-
reret nec ſpũs pietatis: quo miſericorditer compateretur
hominibus. Vnde & neceſſariũ habuit ſpiritũ quoq; ſciẽ
tiæ per quẽ timoris pariter & pietatis diſtributio fieret
inconfuſa. Et nota ꝙ in primo illo parentum noſtrorum
peccato tres quidem auctores extiterunt: ſed manifeſte
defuerunt tria tribus. Dico enim Euam, diabolum, &
Adam

Adã. Nõ habuit Eua ſciẽtiã: q̃, ut ait apl's, ſeducta eſt in p̃-
1. Thi. 2. uaricationẽ. Verũ hæc quidẽ ſerpẽti nõ defuit: qui calli-
dior deſcribit̃ cæteris animãtibus: ſed pietatẽ malignus
nõ habuit: q ab initio factus eſt homicida. Adã uerò pius
fortè uidet̃ mulierẽ nõ cõtriſtando: ſed timorẽ dñi dere-
liquit: uoci illius magis obediens quàm diuinæ. Vtinam
magis timor dñi p̃ualuiſſet in eo ſicut de xp̃o ſignãter le
Eſaiæ. 11. gitur. Quia repleuit eum nõ pietatis ſpũs ſed timoris. In
omnibus eñ & per omnia pietati ꝓximorũ timor dñi p̃-
ferẽdus eſt: & ſolus ipſe eſt q totũ ſibi hoĩem debeat uẽdi
care. In his igit̃ tribus: timore, pietate, & ſcientia, media-
tor noſter recõciliauit hoĩes deo. C Nã in cõſilio & for
titudine de manu aduerſarij liberauit. Conſilio ſiquidem
priſtino iure priuauit hoſtẽ: data ptãte, ut manus inijce-
ret innocenti fortitudine præualuit: ne uiolenter poſſet
retineri redemptor: dũ uictor ab inferis redijt, & uita oĩm
cũ eo ſurrexit. D Exinde cibat nos pane uitæ & intelle
ctus: & potat aqua ſapientiæ ſalutaris. Eſt eñ intellectꝰ re
rũ ſpũaliũ & inuiſibiliũ uerus animæ panis, confirmans
cor noſtrum: & ad omne opus bonum roborans in omni
exercitatiõe ſpirituali. Carnalis autem homo qui nõ per
cipit ea quæ ſunt ſpiritus dei ſed ſtultitia ei uidentur: ge-
p̃s. 101. mat & lugeat, dicens. Aruit cor meũ: quia oblitꝰ ſum co-
medere panẽ meũ. Ecce eñ mera & perfecta ueritas eſt nõ
prodeſſe homini: ſi uniuerſum mundũ lucret̃: animæ aũt
ſuæ detrimentũ faciat. Sed quando id capere poſſit aua-
rus? Sine cauſa laborat quiſquis ei id perſuadere conat̃.
Vt quid hoc? Nẽpe quia ſtultitia illi uidet̃. Quid uerius
quàm iugum Chriſti eſſe ſuaue? Appone homini ſeculari
& uide ſi nõ magis lapidẽ quàm panẽ reputabit: & certè
huiuſmodi intelligẽtia ueritatis internæ uiuit aĩa: & hic
Deu. 4. eſt ſpũalis cibꝰ. Nõ eñ in ſolo pane uiuit hõ: ſed in oĩ uer
bo qđ ꝓcedit de ore dei. Verũtñ donec ſapit tibi ueritas
nõ ſine difficultate ad interiora traijcit̃. Vbi uerò cœpe-
ris in ea oblectari: iã nõ cibus ſed potus eſt, & ſine diffi-
cultate intrat in animã: quo uidelicet ſpũalis cibus intel
ligẽtiæ potu ſapientiæ digerat̃, ne ipſius interioris hoĩs
artubus, id eſt affectibus ſiccitate laborantibus: oneri ma
gis ſit quàm utilitati. Ex oĩbꝰ ergo q̃ ſaluãdis populis fue
rant neceſſaria nihil penitus defuit ſaluatori. Ipſe eſt eñ
Eſaiæ. 11. de quo præcinit Eſaias. Egrediẽt uirga de radice Ieſſe: &
flos de radice eius aſcẽdet, & requieſcet ſuper eũ ſpũs do
mini: ſpũs ſapiẽtiæ & intellectus: ſpũs cõſilij & fortitudi-
nis: ſpũs ſcientiæ & pietatis: & replebit eum ſpũs timoris
domini. Illud ſanè diligenter attende: ꝙ florẽ hunc de ra-
dice nõ de uirga dixerit aſcẽſurũ. Quia eteñ ſi noua chri
ſti caro in uirgine creata eſſet ex nihilo, qđ eſtimauerunt
nõnulli: nõ de radice flos: ſed fortè de uirga dici poterat
aſcendiſſe. Nunc aũt quia ꝓdijt ex radice: ſine dubio ab
origine cõem ꝓbat̃ habuiſſe materiã. Nã ꝙ ſup eũ ſpũs re
quieuit: nihil in eo cõtradictiõis fuiſſe declarat. In nobis
eñ quia nõ oĩno ſuperior eſt ſpũs nõ reqeſcit: carne nimi
rũ aduerſus ſpiritũ & ſpũ aduerſus carnẽ cõcupiſcente: à
quo cõflictu nos liberet in quo nihil ſimile fuit nouꝰ ho
mo & uerus homo: qui uerã carnis noſtræ ſuſcepit origi-
nem: ſed fermentũ uetus concupiſcentiæ non ſuſcepit.

In annũciatione dñica præſertim cum tertio
ſabbato quadrageſimæ occurrit, de adultera, Su-
ſanna & beata Maria. Sermo. III.

QVàm diues eſt in mĩa: quàm magnificus in iuſti
tia: in gratia quàm munificus dñs deus noſter.
Nõ eſt qui ſimilis ſit tibi: munerator copioſiſ-
ſime: remũerator æquiſſime: pijſſime liberator.
Gratis reſpicis humiles: iuſte iudicas innocentes: miſeri-
corditer ſaluas etiã peccatores. Hæc ſunt dilectiſſimi quæ
nobis in menſa diuitis huius patriſfamilias ſanctarum te
ſtimonijs ſcripturarum: hodie quidem ſi diligenter aduer
timus ſolito copioſius apponuntur. Nimirum hãc nobis
copiã præſtãt quæ pariter cõuenerũt ſacrũ uidelicet tp̃s
quadrageſimæ: & ſacratiſſima dies annunciationis domi
nicæ. Hodie eñ ĩ auribꝰ nr̃is dep̃hẽſam in adulterio mu
lierẽ, indulgẽtia redemptoris abſolui: hodie innoxiũ Su
ſannæ ſanguinẽ liberauit: hodie quoq; beatã uirginẽ ſin
gulari munere gratuitæ bñdictiõis impleuit. Magnũ cõ-
uiuiũ, ubi pariter nobis mĩa iuſtitia & grã apponuntur.
Nũqd nõ mĩa eſca hoĩm: ſalutaris oĩno & efficax ad me-
delã? Nũqd nõ ẽt iuſtitia panis cordis? Et qdẽ optime cõ
firmãs illud: utpote cibꝰ ſolidus ad nutrimentũ. Deniq;
Beati qui eſuriunt illũ, qm̃ ipſi ſaturabunt̃. Nunqd nõ ci Matt. 5.
bus aĩæ grã dei ſuit? Dulciſſimus ſanè: & oẽm habẽs in ſe
ſuauitatẽ: & delectamentũ ſaporis. Imo uerò hæc ſibi oĩa
pariter uendicans nõ mõ delectat: ſed & reficit & medet̃.
Accedamus ad menſam hãc fratres mei: & ex ſingulis da-
pibus uel modicũ aliqd deguſtemꝰ. In lege Moyſes man-
dauit hmõi lapidare, aiunt de peccatrice pc̃tõres, de adul-
tera phariſæi. Sed ad duritiã lapidei cordis uñi ille locutꝰ
eſt. Ieſus aũt inclinauit ſe. Dñe inclina cælos tuos & deſcẽ
de. Inclinans ſe & ad mĩam flexus (neq; eñ iudaici cordis
erat) digito ſcribebat: nõ iã ĩ lapide ſed ĩ terra. Neq; hoc
tantum ſemel: ſed hic quoq; duplex ſcriptura: ſicut apud
Moyſen tabulæ duæ. Et fortè ueritatẽ & grãm ſcribẽs &
iterũ ſcribẽs terræ imp̃miſſe uidet̃: ſm̃ ꝙ Ioãnes apl's ait.
Lex ꝑ Moyſen data eſt: grã & ueritas ꝑ Ieſum xp̃m facta Ioan. 1.
eſt. Cõſidera deniq; an uideri poſſit de tabula ueritatis le
giſſe: unde refelleret phariſeos. Qui ſine pc̃õ eſt ueſtrũ,
primꝰ in eã lapidẽ mittat. Verbũ qdẽ abbreuiatũ ſed ui- Textus.
uũ & efficax: & ancipiti gladio penetrabilius. Q; grauiter
enim ad uerbum hoc ſaxea corda tranſfoſſa: quàm uehe-
mẽter hoc uno lapillo cõtritæ ſint lapideæ frõtes: rubor
ip̃e cõfuſiõis & clãdeſtinꝰ ꝓbauit abſceſſus. Meruit qdẽ
adultera lapidari: ſed is punire geſtiat: q dignꝰ nõ eſt etiã
ipſe puniri. Is preſumat à peccatrice exigere ultionẽ q eã
dẽ excipere nõ meret̃. Alioqn ipſe ſibi uicinior, à ſe inci-
piat: in ſe prius ſẽtẽtiã ferat exerceatq; uindictã. Hæc ue
ritas. Cæterũ adhuc minꝰ eſt. Et ſi accuſatores refellit hæc
ueritas: ſed reã necdũ abſoluit: ſcribat iterũ: ſcribat grãm
legat & audiamus. Nemo te cõdemnauit mulier? Nemo Textus.
dñe. Nec ego te cõdẽnabo: uade & amplius noli peccare.
O uox miſericordiæ: ô auditus lætitiæ ſalutaris. Auditã Pſa. 142
fac mihi mane mĩam tuã: qa in te ſperaui dñe. Sola nimi-
rũ ſpes apud te miſerationis obtinet locũ: nec oleũ miſe-
ricordiæ niſi in uaſe fiduciæ ponis. Sed eſt infidelis fidu-
cia: ſoliꝰ utiq; maledictiõis capax: cũ uidelicet in ſpe pec-
camꝰ. Quãquam nec fiducia illa dicenda ſit: ſed inſenſibi
litas quædam & diſſimulatio pnicioſa. Quæ enim fiducia
ei qui periculum non attendit? Aut qđ ibi timoris reme-
diũ: ubi nec timor ſentit̃ nec materia ipſa timoris? Fidu-
cia ſolatiũ eſt nec eget ille ſolatio q lætat̃ cũ male fecerit:
& in peſſimis rebꝰ magis exultat. Rogemus itaq; fratres
reſpõderi nobis quantas habeamus iniqtates & pc̃tã: ſce
lera noſtra & delicta nobis deſideremus oſtendi. Scrute-
mur uias noſtras & ſtudia noſtra: periculaq; uniuerſa ui-
gili intentiõe pẽſemus. Dicat quiſq; in pauore ſuo: uadã
ad portas inferi: ut iã non niſi in ſola dei mĩa reſpiremꝰ.
Hæc uera hoĩs fiducia à ſe deficiẽtis & innitẽtis dño ſuo.
Hæc inquã uera fiducia cui mĩa nõ denegat̃, ꝓpheta atte
ſtante, qm̃ bñplacitũ eſt dño ſup timẽtes eũ: & in eiſq ſpe
rãt ſup mĩa eiꝰ. Nec parua utiq; ſuppetit nobis. In nobis
quidẽ timoris, in ipſo autẽ cauſa fiduciæ. Suauis & mitis
eſt, copioſæ miæ: p̃ſtabilis ſup malitia: multꝰ ad ignoſcen-
dum. Credamus ſanè uel inimicis: qui in eo nil aliud un-
de occaſionẽ ſtruendæ calũniæ caperẽt, inuenerũt. Com-
patiet̃ aiũt peccatrici: nec ſibi oblatã ulla tenꝰ occidi pa-
tietur. Tenebitur itaq; manifeſtus aduerſarius legis, cum
abſoluerit lege damnatã. In ueſtrũ ô phariſæi caput: tota
ueſtræ malignitatis adinuẽtio retorquet̃. Diffiditis cau-
ſæ: q iudiciũ ſubterfugitis. Nã illa qdẽ ſine ĩiuria legis ab
ſoluit̃: q̃ ſine accuſatore relinquit̃. Sed conſideremus fra-
tres quonàm hinc abeant phariſæi. Videtis ne duos ſe-
nes: nã à ſenioribus exire cœperũt: quomodo ĩ pomerio

Ioachim abſcōdunť:Suſannā quærunt uxorē eius:ſequa
mur eos:nā iniqua cogitatione pleni ſunt cōtra eā.Con-
ſentire nobis aiūt ſenes:aiunt phariſæi:aiunt lupi:qui ab
alterius pauloante,licet errantis ouiculæ fuerant deuora
tione fruſtrati. Cōſentire nobis: & cōmiſcere nobiſcum.
Inueterati dierū malorū:modo accuſabatis adulteriū,mō
adulterium ſuadetis? Sed hæc eſt tota iuſtitia ueſtra:& q̄
palā arguitis eadē agitis ī occulto.Hic fuit ꝙ exiſtis unꝰ
poſt unū cum ille oīm cōſcius occultorū,ueſtras tam uali
de percuſſiſſet cōſcientias dicēs.Qui ſine pc̄tō eſt ueſtrū:
primus in eā lapidē mittat.Merito proinde ad diſcipulos
Matt.5. ueritas ait.Niſi abūdauerit iuſtitia ueſtra plusquàm ſcri
barum& phariſæorū:nō intrabitis in regnū cælorū.Alio
quin dicemus,aiūt,cōtra te teſtimoniū.Semē chanaan &
nō iuda:nec hoc quidē moyſes in lege mandauit.An qui
decreuit adulteram lapidare,mandauit accuſare pudicā?
An qui iuſſit adulteram lapidibus opprimi:etiā iuſſit cō
tra inſōtē teſtimoniū ferri? Immo uerò ſicut adulterā: ſic
etiā falſum teſtē nō impunitum eſſe p̄cepit.Sed qd gloria
mini in lege:ꝑ legis p̄uaricationē deum inhonoratis.In-
Dañ. gemuit ſuſanna& ait.Anguſtiæ mihi ſunt undiqꝫ.Vndiqꝫ
eñi mors.Hinc quidē corporea:inde ſpūalis.Si hoc,inqt
egero mors mihi eſt:ſi autē nō egero nō effugiam manus
ueſtras.Veſtras ô phariſæi manꝰ nec adultera effugit nec
pudica:ur̄as accuſationes nec ſanctus nec pc̄tōr euadit.
Diſſimulatis pc̄tā ur̄a:ubi inueneritis aliena,Alioqn ſi qs
forte ſuū non habet:ueſtrū ei impingitis crimen.Quid tñ
ſuſanna facit inter mortem & mortē,aīæ.ſ.& corporis un
diqꝫ anguſtiata? Melius eſt mihi,inquit,abſqꝫ opere inci-
dere in manꝰ hominum:quàm derelinquere legē dei mei.
Nimirū ſciebat iſta quàm horrendū ſit incidere in manꝰ
dei uiuētis.Nā homines cū occiderint corpus;aīæ nō ha
bent ultra quid faciant:ille aūt timendꝰ eſt qui poteſtatē
habet & corpus & aīam mittere in gehennā. Quid fami-
lia ioachī tardat? Irruat ꝑ poſticū:nā in pomerio clamor
audiť.Clamor ut luporū grauiū:& balantis ouiculæ īter
eos.Sed non patitur ab eis innoxiā deuorari qui ab ipſis
eorū faucibus tam dignanter eripuit:etiā eripi non merē
tē.Merito ꝓide cū duceretur ad mortē,erat cor eius fidu
ciā habens in dño:quē uſqꝫ adeo timuiſſet ut timorē oēm
poſtpoſuiſſet humanū:& ipſius legē& ſimul uitæ p̄poſuiſ
ſet& famæ.Non eñ dictus fuerat ſmo huiuſcemodi aliqñ
de ſuſanna.Sed & parētes eius iuſti erāt:& uir eius hono
ratior oīm iudæorum.Merito igiť à iuſto iudice iuſtā de
iniuſtis obtinuit ultionē:quæ tam uehementer iuſtitiam
eſuriuit:ut ꝓpter eā cōtēneret mortē corporis: opꝓbriū
generis:luctū inconſolabilē amicorū.Et nos frēs ſi a xp̄o
audiuimus:nec ego te cōdēnabo:ſi peccare iam uolumus
cōtra ip̄m:ſi in chriſto uolumꝰ pie uiuere:neceſſe eſt ſuſti-
neamꝰ ꝑſequutionē ne malū ꝓ malo:aut maledictū ꝓ male
dicto reddamꝰ.Alioqn q patientiā nō ſuauerit ꝑdet iuſti
tiā:hoc ē uitā ꝑdet hoc ē ꝑdet aīam ſuā.Mihi uindictā &
ego retribuā,dicit dñs.Ita prorſus eſt.Ip̄e retribuet,ſed ſi
ei uindictā ſerues:ſi nō tollas ab eo iudiciū:ſi non reddas
retribuētibus tibi mala.Faciet iudiciū ſed iniuriā patiēti
in æqtate iudicabit:ſed ꝓ māſuetis terræ.Iā uobis,ni fal-
lor,moleſtū eſt ꝙ deliciæ tardāt.Nō miremini delitiæ ſūt.
Nō onerabūt quālibet ſatiatos:nec a ructātibꝰ qdē pote
rūt faſtidiri.Miſſus eſt gabriel angelꝰ à deo in ciuitate ga
lilææ cui nomē nazareth.Miraris ꝙ nazareth ꝑua ciuitas
& tāti regis nūcio illuſtreť & tanto? ſed magnꝰ latet in hac
ꝑua ciuitate theſaurꝰ:latet iquā:ſed hoies latet nō deum.
An nō theſaurꝰ de maria? ubicūqꝫ illa eſt:& cor eius.Ocu
li eius ſup eam:ubiqꝫ reſpicit hūlitatē ancilæ ſuæ.Nouit
cælū unigenitus dei patris? Si nouit cælū:nouit & naza-
reth.Quidni ſciat patriā ſuā? q̄diu nouerit hæreditatem
ſuā? Cælū ex patre:nazareth ex matre uendicat ſibi:ſicut
ipſe ſe& filiū dauid & dñm eſſe teſtatur.Cælum cæli dño:
terrā aūt dedit filiis hoīm.Cedat ergo ei utrūqꝫ neceſſe eſt
p̄s.113. in poſſeſſionē:q nō mō dñs ſed & filiꝰ hoīs eſt.Audi etiā
qūo terrā ſibi tāquā filius hoīs uēdicat:ſed & cōicat tan-
quā ſponſus.Flores,inqt,apparuerūt in terra nr̄a.Neqꝫ
hinc diſcrepat ꝙ nazareth iterp̄tať flos.Amat florigerā Cañ.2.
patriā flos de radice ieſſe:& libēter inter lilia paſciť,flos
cāpi & liliū cōualliū.Cōmendat eñ flores pulchritudo.
ſuaueolentia,& ſpes fructus,gratia triplex.Teqꝫ florē re
putat deus.Et bene ei complacet in te:ſi tibi nec honeſtæ
cōuerſatiōis decor,nec bonæ opinionis fragrantia: nec
intētio deſit futuræ retributiōis.Fructꝰ eñ ſpūs eſt uita Textus.
æterna.Ne timeas maria inueniſti eñ gratiā apud dñm.
Quātā grām? Gratiā plenā, gratiā ſingularē.Singularē,
an gn̄alem? utrāqꝫ ſine dubio,quia plenā & eo ſingularē
quo gn̄alem:ipſa eñ generalē ſingulariter accepiſti.Eò
inquā ſingularē quo gn̄alē:nā ſola præ oībus grām inue-
niſti.Singularē ꝙ ſola hanc inueneris plenitudinē.Gn̄a-
lem ꝙ de ipſa plenitudine accipiant uniuerſi.Bn̄dicta tu Textus.
in mulieribus:& bn̄dictus fructus uentris tui.Singulari-
ter quidē fructus uentris tui eſt,ſed ad oīm quidē mentes
te mediāte peruenit.Sic nimirū ſic olim ros totus in uel-
lere:totus in area:ſed in nulla parte areæ totꝰ ſicut in uel
lere fuit.In te ſola rex ille diues & prædiues exinanitus,
excelſus,hūliatus,immenſus,abbreuiatus,& ab angelis
minoratus eſt:uerus deniqꝫ deus & dei filius incarnatus.
Sed quo fructu? Nēpe ut oēs eius paupertate locuplete-
mur:eius humilitate ſubleuemur:eius minoratiōe magni
ficemur:eius incarnatione adhærētes deo incipiamꝰ unꝰ
eſſe ſpūs cū eo.Sed quid dicimus frēs? Cuinā potiſſimū
uaſi gratia infundeť? Si ut ſupra meminimus capax qui-
dē eſt miſericordiæ fiducia:patientia uerò iuſtitiæ:quale
iam poterimus idoneū gratiæ receptaculū exhibere? Bal
ſamū eſt puriſſimū:& ſolidiſſimum uas requirit.Et quid
tam purū:quidue tam ſolidum:quàm humilitas cordis?
Merito proinde humilibus dat gratiam:merito reſpexit
deus humilitatem ancillæ ſuæ.Quonam merito quæris?
Eò utiqꝫ:quo animum humilem,meritū nō occuparet hu
manum:quo minus libere influeret diuinæ gratiæ pleni-
tudo. B Sed ad hāc nobis humilitatē quibuſdā erit gra
dibus aſcendendum.Primo eñ cor hoīs quē adhuc pecca
re delectat:nec miſeram conſuetudinē propoſito meliore
mutauit:ne ſit gratiæ capax propriis uitiis p̄peditur. Se-
cūdo quoqꝫ ubi corrigere mores & priores nequitias de
cætero non iterare proponit,ipſa tamen peccata præteri
ta,licet iam amputata quodāmodo uideanť:dū in eo ma-
nent gratiam non admittunt.Manēt aūt donec cōfeſſiōe
lauētur:donec ſuccedentibus dignis fructibus pœniten-
tiæ de medio fiant.Sed uæ tibi ſi forte uitiis & pc̄tis perni
cioſior ſucceſſerit ingratitudo.Quid eñ tā euidēter gra-
tiæ aduerſatur? Tepeſcimus proceſſu temporis à feruore
cōuerſationis noſtræ,paulatim refrigeſcit charitas:abun
dat iniquitas:ut conſummemur carne qui ſpiritu cœpe-
ramus.Inde enim eſt ut minus ea ſciamus quæ à deo do-
nata ſunt nobis:indeuoti pariter & ingrati.Timorē dñe
relinquimus,religioſam omittimꝰ ſolitudinem:uerboſi,
curioſi,faceti,etiam detractores & murmuratores:uacan
tes nugis:fugitantes labores diſciplinæ quoties ſine no-
ta id licet:quaſi uerò confeſtim ſit etiam ſine noxa.Quid
ergo tantis repulſam obſtaculis:grām nobis deeſſe mira-
mur? Iā uerò ſi quis iuxta ap̄lm ut uerbū chriſti:uerbum
gratiæ in eo habitet gratus eſt:ſi quis deuotus:ſi quis ſo
licitus:ſi quis ſpū feruēs:caueat ſibi ne ſuis fidat meritis: Collo.3.
ne ſuis operibꝰ innitatur:alioquin nec huiuſcemodi qui
dē animū intrat gratia.Nimirū plenus eſt:nec in eo iā in-
uenit gratia locū ſibi.Conſideretis phariſæum illum orā
tem.Non erat raptor:non iniuſtus:non adulter.An ſine
fructibus pœnitentiæ erat? Ieiunabat bis in ſabbato:de-
cimas dabat oīm q̄ poſſidebat.Sed ingratū forſitam ſuſpi
camini.Audite quid dicat.Deꝰ gratias ago tibi.Sed nō Luc.18.
erat uacuus:non erat exinanitus : non erat humilis ſed
elatus.Non enim quid ſibi deeſſet ſcire ſtuduit,ſed exag-
gerauit meritū ſuū:nec erat ſolida plenitudo ſed tumor.
Vacuus

Vacuꝰ ꝓinde rediit:quia plenitudinē ſimulauit.Nam pu
blicanus ille qui exinanire ſeipſum: q uacuū uas exhibere
curauit:gratiā retulit āpliorē.Nos ergo fratres ſi gratiā
cupimus inuenire:ſic decætero abſtineamus à uitiis:ut de
præteritis quoqꝫ peccatis digne pœniteamus. Nihilomi
nus quoqꝫ ſoliciti ſimus & deuotos nos deo& uerè humi
les exhibere:huiuſmodi nempe animas gratanter reſpicit
Sap̄.4. pio illo reſpectu de quo ſapiens ait. A Qm̄ gratia & mi
ſericordia dei eſt in ſanctos eius:& reſpectus in electos il-
lius.Et forte propterea quater reuocat aīam quā reſpicit
Cañ.6. dicēs.Reuertere reuertere ſunamitis:reuertere reuertere
ut intueamur te:quo uidelicet nec ī peccandi cōſuetudi,
ne nec in conſcientia pc̄tōrū:ſed nec in tēpore & torpore
ingratitudinis:aut in elationis cæcitate perſiſtat. A quo
nos quatripertito p̄iculo reuocare & eripere digneť:qui
factus eſt nobis à deo ſapientia,& iuſtitia,& ſanctificatio,
& redemptio ieſus xp̄s dñs noſter:q cū patre & ſpūſancto
uiuit & regnat deus ꝑ infinita ſecula ſeculorum. Amen.

Dñica in Ramis palmarum,de tribꝰ ordinibus obſequentium chriſto. Sermo primus.

NOn ſine cauſa ſpiritū ſpōſi pariter & dei ſui ha-
bens eccleſia proceſſionem hodie noua quadā
& mira cōiunctione addidit paſſioni.Nam pro
ceſſio plauſum habet:paſſio planctū.Quoniā er
Roma.1. go ſapientibus & inſipientibus debitores ſumus: uidea-
mus quid utriqꝫ conferat hæc coniunctio.Et prius quidē
quid ſecularibus indicet:qm̄ non prius qđ ſpūale:ſed qđ
aīale.Videat ſecularis aīa:uideat & intelligat : qm̄ extre-
ma gaudii luctꝰ occupat.Propter hoc eñ q cætera quoqꝫ
Eſa.40. cœpit facere & docere:nō ſolum uerbis prædicās ſed exē
plis:qđ ante prædixerat ꝑ prophetā.Qm̄ omnis caro fœ
num & omnis gloria eius tanquā flos fœni:etiā apparēs
in carne manifeſte ſtuduit probare ī ſeipſo.Vñ & ꝓceſſio
nis gloria uoluit ſublimari:qui paulopoſt ſibi nouerat in
minere diē ignominioſiſſimæ paſſiōis. Quis ergo ſpera-
re iam debeat in incerto gloriæ tp̄alis:cum uideat in ipſo
quoqꝫ qui pc̄tm̄ nō fecit creatorē tēporū & cōditorē uni
uerſitatis poſt exaltationē tantā:tantam nihilominus hu
miliationē ſequi? In eadē eñ ciuitate à plebe eadē & eo-
dē tēpore nūc quidē ꝓceſſiōis gloria & diuinis eſt laudi-
bus honoratus:poſtmodū uerò interrogatus cōtumeliis
& tormēto & cū ſceleratis deputatus.Hic eſt tranſitoriæ
p̄s.26. finis lætitiæ:hic fructꝰ gloriæ tp̄alis. Propterea prudēter
orat propheta ut cantet dño gloria eius & nō cōpungať:
id eſt ꝓceſſionē habeat:quā paſſio nō ſequať.Vobis autē
chariſſimi tanquā ſpūalibus ſpūalia cōparantes:in ꝓceſ-
ſione quidē cæleſtis patriæ rep̄ſentamus gloriā:in paſſio-
ne monſtramus uiā.Nam ſi in proceſſione quidē ueuit ti
bi in mentem futura illa lætitia & exultatio multa nimis:
qñ rapiemur ī nubibus obuiā xp̄o in aera:ſi tota cōcupi-
ſcentia uidere deſideras diē illā:qñ ſuſcipieť in cæleſti hie
ruſalē:xp̄s dñs caput cū oībus mēbris portans triumphū
uictoriæ applaudentibus iam nō popularibus turmis:ſed
uirtutibus angelicis clamātibus undiqꝫ populis utriuſqꝫ
teſtamēti.Bn̄dictus qui uenit in noīe dñi:ſi inquā cōſide
raſti in ꝓceſſione quo ꝓperandū ſit:diſce in paſſione qua
Luc,23. ſit eūdū.Hæc eſt eñ uia uitæ tribulatio p̄ns ,uia gl'iæ,uia
ciuitatis habitaculi,uia regni ſm ꝙ clamat latro de cruce
memēto mei dñe dū ueneris in regnū tuū.Eūtē in regnū
uidit:q̄ cū p̄ueniſſet ſui memorē eē rogauit. Peruenit er-
go & ip̄e.Sed ſi uis noſſe quàm cōpēdioſa uia.Eadem die
meruit cū dño eē ī p̄adiſo.Tolerabilē ꝓinde reddit paſſio
nis laborē gloria ꝓceſſionis:qm̄ amanti nihil difficile eſt.
Ne mireris ꝙ p̄nti ꝓceſſiōe cæleſtē dixerim repræſentari:
quādo unus & idē in utraqꝫ ſuſcipiť& ſi lōgè aliter & ab
aliis.In hac eñ proceſſione irrōnali iumento xp̄s inſidet
p̄s.72. in illa uerò iumentū futurū eſt:ſed rōnale:qm̄ homines&
iumenta ſaluos facies dñe.Cui ſimile eſt illud.Vt iumētū
factus ſum apud te:&ego ſemper tecum.Et uide ſi non de
ꝓceſſione loquitur cū ſequiť.Tenuiſti manū dexterā meā
& in uoluntate tua deduxiſti me:& cum gloria ſuſcepiſti
me.Ibi certè ne ipſe quidē pullus deerit:qm̄ & ſi murmu-
ret hæreticus paruulos nō ſinens uenire,paruulorum ba-
ptiſmo detrahens,qui paruulꝰ natꝰ eſt:& primā paruulo-
rū elegit aciem(innocētes loquor)hodie quoqꝫ p̄uulos
à grā nō excludit:quia nec pietati incōgruū nec maieſta-
ti eiꝰ difficille eſt,ut ſuppleat munus grǣ quod minꝰ ī eis
habet natura poſſibile.Ibi nō ramos arborū non uilia ue
ſtimēta popularis turma proſternet:ſed demittēt pennas
ſuas aīalia ſancta:deponēt coronas ſuas ante thronū agni
uigītiquatuor ſeniores:& uirtutes oēs angelicæ qcquid
habent gloriæ uel decoris totū ei aſcribent:totū ei attri-
buent.Iam uerò qm̄ de iumēto & ueſtibus & de ramis ar
borū mētio facta eſt:cōſiderare diligētiꝰ libet triplex ob-
ſequiū qđ in ꝓceſſione hac exhiberi uideo ſaluatori.Pri-
mū quidē à iumēto cui inſidet.Secūdū ab eis q ſua illi ue
ſtimēta ſternūt.Tertiū uerò ab his qui de arborībꝰ ramos
cedere ꝓhibenť.Nónne tñ oēs reliq ex eo qđ abūdat ſibi
mittūt,& quaſi ſine grauamine obſequunť dño:ſolū ue-
rò iumētū ſemetip̄m exponit eiꝰ obſequio? Silēdū mihi
eſt,ut elationē caueatis:an magis loquar ut habeatis con
ſolationē? Iumētū cui īſidet xp̄s,nónne uos eſtis:iuxta p̄
ceptū ap̄li.Glorificātes & portātes deū in corporibus ue
ſtris.Expendūt eñ ſeculares hoīes in obſequiū dñi nō q- 1.Cor.6.
dē corpa ſed q̄ adiacēt & neceſſaria ſunt corporibꝰ:cū de
terrena ſubſtātia eleemoſynas largiunť.Prælati quoqꝫ ra
mos cædūt de arborībꝰ uerbi cauſa:cū de fide & obediē-
tia Abrahæ:de caſtitate Ioſeph:de māſuetudine Moyſi:cæ
terorūqꝫ ſctōrū ꝟtutibꝰ euāgelizāt.Verūtñ & illi de prō
ꝑtuariis plenis largiūť:& hi q̄ acceperūt gratis:gratis ni
hilominꝰ dare iubenť.Oēs tñ ſi fideliter ſuo qſqꝫ ītētꝰ fue
rit miniſterio in ꝓceſſiōe ſaluatoris ſunt,& cū eo ingre-
diunť in ſanctā ciuitatē:qm̄ tres p̄uidit ꝓpheta ſaluādos:
Noe cedētē ramos in archæ fabricā:Danielē in uili edu-
lio & labore abſtinētiæ factū tāquā iumentū ſaluatorēqꝫ
portātē:tertiū quoqꝫ Iob bñ diſpēſantē ſubſtātiā huius
mūdi & de uelleribꝰ ouiū ſuarū pauperū latera calefacien
tē.Cui tñ in ꝓceſſiōe illa Ieſus ꝓpinqor:cui de tribus or-
dinibus ſalus uicinior facile credo poteſtis aduertere.

In ramis palmarum de paſſione & proceſſiōe & quatuor ordinibus proceſſionis. Sermo. II.

NEceſſe eſt ut loquamur hodie breuiꝰ ꝓpter an-
guſtiā tp̄is.Mlt̄a q̄dē nobis miniſtrat ꝓceſſio
quā celebraturi ſumꝰ:ſed eadē īpedit ne dicere
plura poſſimꝰ. C Celebraturi ſumꝰ hodie ꝓ-
ceſſionē:& paulopoſt audituri paſſionem.Quid ſibi uult
mirabilis iſta cōiūctio:aut qd cogitauerūt patres nr̄i paſ-
ſionē addētes ꝓceſſiōi? Nā ꝓceſſio qdē merito rep̄ſentať
hodie:q̄ facta eſt hodie.Paſſio uerò cur addita ē:quā ſexta
feria conſtat eſſe ſequutā? Opportūe itaqꝫ ꝓceſſiōi paſſio
cōiūcta eſt:ut diſcamꝰ in nulla lætitia huius ſeculi habere
fiduciā:ſciētes qm̄ extrema gaudii luctꝰ occupat.Propte-
rea nō ſimꝰ ſtulti:ut occidat nos ꝓſperitas nr̄a:ſed in die
bonorū nō īmemores ſimꝰ malorū:& ecōuerſo.Iſtis enim
mixtū eſt p̄ns ſclm̄:nō ſclarībꝰ tm̄ ſed ēt ſpūalibꝰ uiris.Nā
ſecularibꝰ uiris aliqñ q̄ placēt:qñqꝫ q̄ diſplicēt uidemꝰ ac
cidere:& ipſis nihilominus ſpūalibꝰ nō ſemper triſtia nō
ſemper læta ſuccedūt,ſed ueſpere & mane dies unus.Et il
lud.Viſitas eū diluculo & ſubito probas illū.Verum hoc
interim dū p̄ns ſclm̄ manet:uel manat magis & fluit.Cæ Iob.7.
terum poſt hoc ſeculū duo futura ſunt ſecula ualde diuiſa
& diuerſa:ita ut in altero nō niſi fletus & ſtridor dentiū
in altero ſola grārum actio & uox laudis . Abſterget eñ
deus oēm lachrymā ab oculis ſanctorū:& mors iam non
erit amplius:neqꝫ luctus neqꝫ clamor:ſed nec ullus dolor:
qm̄ priora tranſierunt.Interim ſicut amatores mūdi mul
ta patiuntur aduerſa:ſic nec ipſis ſeruis dei oīa in hoc mū
do optata ſuccedūt.In die ergo malorū memores ſunt bo
norū ne puſillanimes fiant & impatiētes:ſicut is de quo
legimus in pſalmo.Cōfitebitur tibi cū benefeceris ei.In
die quoqꝫ bonorū nō īmemores ſunt malorū:ne extollan Pſal.48.
tur & dicāt in abundātia ſua:nō mouebimur in æternū.

Sicut eñ ſecularium rerū ꝓſperitas occidit ſtultū ſeculare
ſic pōt & abundātia ſpūalis ꝓſperitatis occidere indoctū
ſpūale, atqꝫ iō nō ſpūale. Spūalis qppe diiudicat oīa. Vñ
autē eueniat ꝙ ſtultū occidit ꝓſperitas & nō ſapientē ali
Eccle. 7. bi habemus. Cor ſapiētis ubi triſtitia: & cor ſtultorū ubi
Vbi ſu- lætitia. Merito ꝓinde ait. Bonū eſt magis ire ad domū lu
pra. ctus quàm ad domū cōuiuij. Licet eñ mltos frāgat aduer
ſitas: tñ multo plures extollit ꝓſpitas: ſicut ſcriptū eſt. Ca
dēt à latere tuo mille, ſiniſtro. ſ. per qđ ſignať aduerſitas:
Pſal. 60. & decem milia id eſt multo plures à dextris tuis: in quibꝰ
ꝓſperitas deſignať. Deniqꝫ qa utrobiqꝫ piculū eſt: orat ſa
piens & dicit. Diuitias & paupertates ne dederis mihi: ne
ꝓuer. 30. forte aut diuitiæ extollerent in ſuperbiam: aut paupertas
deiiceret in impatientiā. Vñ & dñs ſicut in paſſione patiē
tiam: ita in proceſſione humilitatem exhibere curauit. In
illa eñ tanquā ouis ad occiſionem ductꝰ eſt, & quaſi agnꝰ
coram tondente obmutuit, & non aperuit os ſuū. Qui cū
percuteret nō cōminabatur: ſed magis orabat dicens. Pa
ter ignoſce illis qa neſciunt qd faciūt. In proceſſione autē
Luc. 24. qd? Parabant ſeſe populi: ut exirent obuiam ei: nec cū la
tebat qui nouerat qd eſſet ī hoīe. Propter qđ & ipe para-
tus eſt nō in curribus & in equis nec in frænis argenteis:
aut ſellis auro tectis: ſed humilis aſelli tergo ſedēs ſuppo-
ſitis apoſtolorū ueſtibus q̄s ego de pcioſioribꝰ regionis
fuiſſe non credo. Sed quid fuit ꝙ proceſſionē habere uo
luit: qui mox futurā nouerat paſſionē? Forte ut amarior
eſſet paſſio: quam ꝓceſſio pceſſiſſet. Ab eodem enim po-
pulo: in eodē loco & ipſo tempore pauciſſimis diebus in-
terpoſitis primo cū tāto triūpho ſuſceptus: poſtea cruci-
fixus eſt. O quam diſſimile eſt: tolle tolle crucifige eū: &
bñdictꝰ, q uenit in noīe dñi oſanna in excelſis. Quàm diſ-
ſimile rex iſrael: & nō habemꝰ regē niſi cæſarē. Quàm diſ-
ſimiles rami uirētes, & crux: flores, & ſpinæ. Cui priꝰ ſter
nebanť ueſtimēta aliena: ecce ſuis exuiť, & ſors mittitur
ſup ea. Ve tibi amaritudo pctōrū nrōrū: ꝓpter q̄ ſoluēda
tanta amaritudo neceſſaria eſt. Iā uerò ad pceſſionē acce
dens tanquā q̄tuor ordines in ea mihi uideor intueri: &
fortaſſis in hac nrā ꝓceſſiōe hodie oēs potuerūt iueniri.
Præibāt eñ aliq & uiā parabāt. Ipſi ſunt q uiā parāt dño
ad corda ueſtra: q uos regūt & dirigūt greſſus urōs in uiā
pacis. Alij ſeqbanť: & hi ſunt q ꝓpriæ inſciētiæ conſcij de
uote ſequūť & adhærēt ſemp ueſtigijs pcedētiū. Erāt qꝙ
diſcipuli tāquā domeſtici lateri eius adhærētes. Ipſi ſunt
q optimā partē elegerūt: q ī clauſtro ſoli deo uiuūt: ſemp
deo adhærētes & eiꝰ placitū cōſiderātes. Ipm qꝙ iumen-
tum cui inſidebat nō defuit: qđ deſignat duros corde: &
animos quodāmō beſtiales. Verū nō fuit aīaliū ibi hmōi
copioſior multitudo: nec oportuit. Tales eñ magis oneri
ſunt quàm honori: nec ꝓpter eos proceſſio ualde glorio
ſior eſt. Huiuſmodi nāqꝫ cantare non norunt: ſed male ſo
noros danť rugitus. Ipſi ſunt q uirga ſemp & calcaribus
egent. Attñ nec ipſos relinquet dñs: dum diſciplinā ferre
uoluerint. His eñ diciť. Seruite dño in timore: & apphē
dite diſciplinā ne qñ iraſcať dñs & pereatis de uia iuſta.
Poſtquàm eñ iumētū hoc diſciplinā ferre noluerit: qd re
ſtat niſi ut abiiciat eū dñs cū indignatione quadā: & pro-
tinus exeat à uia: currēs ad ſpinas & tribulos à quibꝰ ſuf
focatur uerbū dei: qui ſunt diuitiæ huiꝰ mūdi & uolupta
tes carnis? Sed ſi qui tales ſūt hic quibꝰ grauis ſit ordo,
& omnia oneroſa quos pungi frequenter oporteat & ur
geri: obſecramus eos ut ſtudeāt de iumētis ſi fortè queāt
in homines cōmutari & cōputari inter eos: ut aut de pce-
dentibus: aut de adhærētibus & collateralibus: aut de ſe-
quentibus ſint. Quod ſi nō faciūt obſecro ut uel in eo qđ
ſunt permaneāt: & patiēter interim ferāt q̄ ſalubria ſunt
& ſi minus ſuauia: donec cōplaceat dño reſpicere humili-
tatē eorum: & in melius aliquid eos ꝓmouere. Vultis au-
tē ut aliquatenꝰ cōſolemur iumētū noſtrū? Scimus eqdē
qa cantare non nouit. Neqꝫ de eis eſt qui dicere poſſit. Cā
ps. 118. tabiles mihi erant iuſtificationes tuæ: in loco peregrina
tionis meæ. Attamē unū eſt: ꝙ nemini cæterorū tā ꝓpe eſt
dñs. Nā nec ipſi qui hincinde adhærēt tā ꝓpe eū habēt ut
iumētū cui inſidet. Et audi hoc ipſum à propheta. Prope ps. 33.
eſt dñs his q tribulato ſunt corde. Nā & mater quē ægro
tātē nouit filiū, magis fouet: & ſæpius amplectiť eum. Ne
mo igiť indigneť: nemo cōtemnat dū uoluerit eſſe chriſti
iumentū. Etenim qui ſcādalizauerit unū de puſillis iſtis,
illū grauiter offendit: qui eos tāquā mr̄ gremio ſuæ fouet
miæ: donec roborenť. Vñ & morū infirmitates patiētiſſi-
mæ ferēdas beatꝰ bñdictꝰ ammonuit. Quatuor ergo ſunt
genera in proceſſione dñi. Boni prudētes, & boni ſimpli
ces, hi ſunt qui præcūt & qui ſequunť. Bonos aūt addi-
di: quia prudētes nō boni iniq ſunt iuxta illud. Sapiētes
ſunt ut faciāt mala: & ſimplices nō boni ſtulti ſunt. In ꝓ-
ceſſione aūt dñi nec iniquus locū habet nec ſtultus. Por Hier. 4.
rò qui adhærēt ei cōtēplatiui ſunt qui portāt eū & onerā
tur eo: ipſi ſunt duri corde & parū deuoti. Sed ecce oēs
ſunt in ꝓceſſione dñi: & nemo ex ipſis faciem eius uidet.
Nā qui pcedunt occupati ſunt in parāda uia: ſoliciti cir-
ca pctā & tētationes aliorū. Qui ſequunť ipſi oīno faciem
eius uidere nō poſſunt: ſed ſicut Moyſi dictū eſt poſterio
ra eius uident. Iumentū cui inſidet nūquā ad uidēdum le
uat oculos: ſed pronū eſt ſemper in terrā. Qui uerò adhæ
rēt ipſi aliqñ uidere poſſunt ſed raptim & nō cōtinue nec
plenè: dū adhuc ſunt in uia. Attñ quātū ad alios, ipſi ma-
gis facie ad faciē eū uidēt: iuxta quod uere de Moyſe ſcri
ptū eſt: quia cæteris quidē prophetis per uiſiōes & ſom-
nia: Moyſi uerò facie ad faciē loquebať. Quātū ad plenā
ſanè uiſionē nec ipſe Moyſes dū uiueret in hoc mundo
impetrare potuit faciei ipſius uiſionē: quia ſicut ipſe ait.
Nō uidebit me Homo & uiuet. Nō uidebor, inquit, ī hac Exo. 33.
uita nō uidebit quis faciē meā in hac uia: & in ꝓceſſione
iſta. Ipſe itaqꝫ magna pietate ſua donet nobis ſic in eius
ꝓceſſione pſeuerare dū uiuimꝰ: ut in magna illa ꝓceſſiōe:
qua cū ſuis oībus à patre ſuſcipiēdus eſt & traditurus re-
gnū deo & patri, ſanctā ciuitatem ingredi mereamur: cū
eo qui uiuit & regnat per oīa ſecula ſeculorum. Amen.

De quinqꝫ diebꝰ ꝓceſſionis, refectiōis, paſſiōis,
requietiōis, reſurrectionis. Sermo. III. unde ſup.

CVm uniuerſa fecerit deꝰ in nūero pōdere
& mēſura: ſpecialiꝰ tñ ea tpa quibꝰ in ter
ris uiſus eſt & cū hoībus cōuerſatus eſt:
quæcūqꝫ in eis opatus, locutꝰ, aut paſſus
eſt: ita diſpoſuit: ut ne minimū quidē mo
mētū: ne unū iota à ſcrō uacauerit aut p-
terierit ſine myſterio. Euidētius tñ quatuor ꝓximos dies
& ipm quē hodie colimꝰ illuſtrauit: diē ꝓceſſiōis diē refe
ctiōis, paſſiōis, requietiōis, & reſurrectōis ſuæ. Notabiles
admodū dies: & inter cæteros inſignes magis. Prima ſiq
dē die gloriā ſuſcipere dignatꝰ eſt hūanā: & cū ingēti quo
dā tripudio & exultatiōe uniuerſæ terræ hieroſolimā nō
proprijs ut hactenꝰ cōſueuerat pedibꝰ: ſed iumento uectꝰ
intrare. Et hæc quidē pparatio ad paſſionē fuit, excitata
hinc maximæ inuidia ſacerdotū. Sanè uēturas aliqñ tur-
bas ut raperēt & eū regē facerēt, fugiens legiť declinaſſe.
Nūc uerò etiā nō q̄ſitus affuit: ut tāquā rex iſrl̄ ſuſcipetur
& pdicareť ab eis: q etiā in hæc ipa pconia eorū (qđ du-
biū nō eſt) aīos excitauit. Sic nimirū & de paſſiōe aduer-
tere eſt. Exiit qñqꝫ & abſcōdit ſe ab eis. ſ. iudæis. Nec uo-
lebat iam ambulare palā in iudæa: quia q̄rebāt eū interfi-
cere. Sciēs autē ꝙ uenerit hora eius tanquā poteſtatē ha-
bēs, ſpōtaneꝰ ipſe ſe obtulit paſſiōi. Decebat nēpe pōtifi
cē nrm tētari per oīa pro ſimilitudine abſqꝫ pctō: ut tan-
quā uerus hō & proſpera hoīm & aduerſa opportune ui-
taret: opportune ſuſciperet: & utrarūqꝫ rerū in ſeipſo no-
bis ſalutare preberet exēplū. Vt eñ tēperātiæ eſt pconia
ppli & ſeculi huius ꝓſpera declinare: ſic interdū iuſtitiæ
eſt, certa quidē diſpēſatiōe admittere ea. Perſecutio quo-
qꝫ & tpalis oīs aduerſitas pro loco & tempore prudenter
aliqñ fugiēda erit: cū autem neceſſe fuerit uiriliter tole-
randa. Et in his quidem duobus (proſperitatem & aduer
ſitatē loquor) humana oīs uita uerſať. Nihilominus autē
in illis

in illis quatuor notiſſimis utiqꝫ ſpeciebus uirtꝰ uniuerſa
cōſiſtit. Ita ergo oēm uirtutē implere decuit eū ī quo ple
nius habitabat oīs plenitudo uirtutis: ut notū fieret oībꝰ
quia is ſciret maxime abūdare: ſciret & pænuriā pati. Nō
eñ dei ſapiētia de his erat, quos occidere proſperitas ſua
nō dei uirtus de his quos perdere poſſet auerſio. Vtrūqꝫ
eñ ſcriptū eſt: ꝙ proſperitas nō tamē oīm ſed ſtultorū oc
cidat illos, auerſio utiqꝫ non quorūlibet: ſed puulorū per
dat illos. Qꝫ modeſte tñ hāc ipſam uideť gloriā ſuſcepiſſe
ad triumphalē occurſum in aſino ueniēs: nō in curribus
Mat. 21. aut in equis? Et dicebat. Si quis uobis aliquid dixerit: di
cite qa dñs his opꝰ habet. Opus magnū: opus ſalutis. Nē
pe homines & iumēta ſaluos facere uenerat: multiplicans
miſericordiā ſuā deꝰ. Initia noſtræ cōuerſionis fouet iſta
dignatio, ut primū ex ancilla filiū generemꝰ. Solutus eſt
ad mandatū dñi qui antea tenebať, aut non ualens aut nō
uolēs bñfacere: aut utroqꝫ fortiꝰ uīculo alligatꝰ: nec uolēs
ſ. nec ualēs. Nō nouit interim puriꝰ in dño gratulari: pſua
ſum tenet placere ei qđ agit: & cōſolatur in eo quod ſibi
eū quodāmodo ſe facere reputet debitorē: ſæpius memo-
rās quia dñs his opus habet. Nam ꝓceſſu temporis in eo
magis afficieť ut ſuo ſolicitetur debito: & timeat ne fortè
tantis beneficijs inueniať igratꝰ: dicēs quia ſeruꝰ inutilis
ſum, & bonorū meorū nō eges. Ad hæc qdē uerax affectio
& fidelis: hic filiꝰ liberæ: cū quo ancillæ filiꝰ hæres eſſe nō
poſſit. Ita ergo in hac ꝓceſſione. Cæterū añ paſſionē affe
ctuoſius paterfamilias refectionē ſuis curauit domeſticis
exhibere: & in hoc quoqꝫ apparuit benignitas & humani
tas ſaluatoris. Cū eñ dilexiſſet ſuos in finē dilexit eos: &
dicebat. Deſiderio deſideraui hoc paſcha manducare uo-
Luc. 22. biſcū āteqā patiar. Oportebat eñ. Expetierat eos ſatha
nas ut cribaret ſicut triticū: opus erat præuenire refectio
nē. Deniqꝫ qui refecti paulominꝰ defecerunt: quid ieiuni
feciſſent? Hinc fuit ꝙ nō modo corpora: ſed etiā corda re
fecit & ea quàm maximè. Neqꝫ eñ corpalis paſſio ſed tēta
tio ſpūalis inſtabat: qđ ſingulariter ille futurus eſſet dōec
trāſiret. Ea nimirū hoſtia ſicut ſola prodeſſe potuit, ſic ſo-
la ſufficit: nec chriſtum decuit ſimul & Petrum aut Iaco-
bum uel Ioānem pro ſalute hoīm pati. Crucifixi tñ fuere
cū eo alij duo, ſed duo nequā: de quibus nulla prorſus ſu-
ſpicio poſſet haberi: tāquā ex eis minus efficax ſacrificiū
ſuppleret. Quibꝰ ergo panibus in cœna refecit aplo͂s? Vt
Ioan. 4. ego arbitror qnqꝫ. Meus, inqt, cibus eſt: ut faciam uolun
tatē patris mei. Cibus utiqꝫ: ſed cibus cordis. Quid enim
æque confirmat & corroborat humanū? quid ita in omni
neceſſitate cōfortat & ſuſtentat, ut diuine uolūtatis exe-
cutio: uelut in quēdā aīe uentrē cōſciētiā. ſ. eius ingeſta?
Sic & ſermonē diuinæ exhortationis & ꝓmiſſionum eiꝰ
cōſolationē & orātium lachrymas, panes cordis eſſe ſolꝰ
ille ignorat: cuiusiā aruit cor pro eo ꝙ ſuū ipſius panē cō
medere ſit oblitus. Sup oīa aūt caro dñi uerè eſt cibus: &
cibus uitæ: panis de cælo uiuus. Nullū ex his in hac tā ſo
lenni cœna dñi defuiſſe reperies: ſi diligēter aduertas. Re
cūbentibus adhuc diſcipulis ſurgit à cœna: præcingiť lin
theo: aquā ponit in peluim: diſcipulorū pedes abluit & ex
tergit. Nō eſt uoluntas carnis & ſanguinis hæc: ſed uolū
tas patris & ſanctificatio noſtra. Deniqꝫ ſi non lauero te
Ioan. 13. (ait dñs ad petrum obnixiꝰ repugnātē) nō habebis par-
tē mecū. Scimus aūt qs dixit. Eū qui uenit ad me nō eiiciā
Ioan. 6. foras: qa deſcēdi de cælo: nō ut faciāt uolūtatē meam, ſed
uolūtatē eiꝰ q miſit me. Opportūe aūt & utiqꝫ more ſuo:
poſt exemplū operis, exhortationē ſermonis adiunxit. In
terloquēdū quoqꝫ (nā copioſiſſimꝰ extitit ſermo) multis
eos promiſſionibus ꝓpter inſtantē maxime paſſionē refo
uere & refocillare curauit: de reſurrectione ſua: de aduen-
tu paracleti: de eorū confirmatione & aliqñ aſſumptione
ad ſeipſum. Nec multo poſt uentū eſt ad orationē, & uſqꝫ
tertio factꝰ in agonia orabat. Vbi qdē nō ſolis oculis, ſed
quaſi mēbris oībus fleuiſſe uideť: ut totū corpus eiꝰ, qđ
eſt eccleſia totiꝰ lachrymis corporis purgareť. Nā quidē
de ſacramēto corporis & ſanguinis ſui nemo qui neſciat
hāc quoqꝫ tātā & tā ſingularē alimoniā ea primū die exhi
bitam: ea die cōmendatā & mandatā deinceps frequētari.
Ex hoc iā dies ſequiť paſſiōis. In qua nimirum ſicut totū
hoīem ſaluum fecit: ſic de toto ſe fecit hoſtiā ſalutarē: cor
pus exponens tantis ſupplicijs & iniurijs: animū uerò ge
minæ cuiuſdam hūaniſſimæ cōpaſſionis affectui: hinc qui
dē ſuper mœrore inconſolabili ſanctarū fœminarū, inde
ſuper deſperatiōe & diſperſione diſcipulorū. In his qua-
tuor crux dñica fuit: & hæc omnia propter nos paſſus eſt:
qui tāta charitate cōpaſſus eſt nobis. Verūtamen quæ de
ipſo erāt finē habuere, ſicut ipſe lamētantibus mulieribꝰ
ait. Finē utiqꝫ celerrimū & celeberrimū primo quidē re-
quiē: deinde reſurrectionē. Nos quoqꝫ ſi feſtinamꝰ in illā
ingredi requiē per multas tribulatiōes nobis (ſi meminе
rimꝰ) trāſeūdū eſt. Et prius quidē donec ſumus in tribu-
latiōe, magnum nobis uideť aſpirare ad requiē: tāquā ni-
hil ſimus amplius deſideraturi. Verū nō erit nobis reqes:
ne in requie quidē ipſa à deſiderio gloriæ: à deſiderio re-
ſurrectionis deficiamus. Amodo, inquit, iā dicit ſpiritus
ut requieſcāt à laboribus ſuis. A labore ergo requieſcūt
qui in domino moriūtur, ſed nō requieſcūt interim à cla-
more. Deniqꝫ ſub throno dei clamāt aīæ occiſorū: quia &
ſi nihil habeāt qđ moleſtet: nōdū tñ habent qđ delectet:
donec requiē reſurrectio: donec ſabbatū paſcha ſequať.

Feria quarta hebdomadæ pœnoſæ de
paſſione domini. Sermo.

VIgilate aīo frēs: ne īfructuoſe uos huiꝰ tē-
poris ſacramēta pertrāſeāt. Copioſa eſt be
nedictio: date receptacula mūda: deuotas
aīas, mētes uigiles, affectꝰ ſobrios, puras
cōſciētias exhibete tātis cariſmatibꝰ grā-
rū. Nimirū ammonet uos ſolicitudinis hu
ius nō mō ſpecialis ipſa cōuerſatio quā ꝓfeſſi eſtis: ſed &
gñalis eccleſiæ obſeruatio: cuius filij eſtis. Vniuerſi ſiqui
dē xp̄iani ſacra hac ſeptimana aut præ ſolito aut pter ſoli
tū pietatē colūt, modeſtiā exhibēt, hūilitatē ſectantur, in-
duūt grauitatē: ut xp̄o patiēti quodāmodo cōpati uideā
tur. Quis eñ tā irreligioſus qui nō cōpūgatur? qs tā inſo
lēs ut nō humilieť? qs tā iracūdꝰ ut nō indulgeat? qs tā de
licioſus ut nō abſtineat? quis tam flagitioſus ut nō cōti-
neat? quis tā malicioſus, ut nō pœniteat his diebus. Me-
rito quidē. Nēpè adeſt paſſio dñi uſqꝫ hodie terrā mouēs
petras ſcindēs, aperiēs monumēta, ꝓpe eſt etiā reſurrectio
eius: in qua ſolēnitatē celebrabitis altiſſimo dño: utinam
uſqꝫ in altiſſima quæ fecit magnalia alacritate & auidita-
te ſpūs ſubeūtes. Nihil in mūdo poterat meliꝰ fieri: quàm
quod factū eſt à dño his diebus. Nihil mūdo poterat me-
lius uel utilius cōmēdari: quàm ut ritu perpetuo celebret
& ſingulis annis memoriale eius in deſiderio aīæ, & me-
moriā abundātiæ ſuauitatis ſuæ eructet. Vtrūqꝫ aūt pro-
pter nos: ꝙ in utroqꝫ nobis ſalutis fructus, in utroqꝫ uita
ſpūs noſtri. Mirabilis paſſio tua domine Ieſu: quæ paſſio
nes omnium noſtrum propulſauit: propiciata eſt omnibꝰ
iniquitatibus noſtris: & nulli unquā peſti noſtræ inueniť
inefficax. Quid enim tam ad mortem: quod nō tua morte
ſaluetur? B In hac igitur paſſione fratres tria ſpeciali-
ter conuenit intueri: opus, modum, cauſam. Nam in ope-
re quidem patiētia: in modo humilitas: in cauſa charitas
commēdatur. Patiētia autem ſingularis: ꝙ uidelicet cum
ſupra dorſum eius fabricarent peccatores: cum ſic exten-
deretur in ligno: ut dinumerarētur omnia oſſa eius: cum
fortiſſimū illud propugnaculū, quod cuſtodit iſrael, un-
diqꝫ foraretur: cū foderentur manus & pedes ſicut agnus
ad occiſionē ductus ſit, & tanquàm ouis coram tōdente,
non aperuit os ſuum: non aduerſus patrem murmurans à
quo miſſus fuerat: non aduerſus humanū genus pro quo
quæ non rapuit exoluebat: non deniqꝫ uel contra popu-
lū ipſum peculiarem ſibi, à quo pro tantis beneficijs tāta
mala recipiebat. Plectūtur aliqui pro peccatis ſuis & hu-
militer ſuſtinent: hoc ipm tñ eis ad patientiā reputať. Fla
gellanť alij nō tā purgandi quàm ꝓbandi coronādiqꝫ: &

maior in eis patiētia cōprobat̃ & cōmendat̃.Quō nō ma-
xima cenſeat̃ in xpo q in funiculo hereditatis ſuæ ab his
qbus ſpecialiter aduenerat ſaluator:crudeliſſima morte
mulctabat̃ ſicut fur,nullū oīno pctm̄ nec actu proprio nec
cōtractu:ſed nec ī quo creſcere poſſet habent? Nimirū in
quo habitat oīs plenitudo diuinitatis non umbratice ſed
corporaliter:in quo deus eſt mundū recōciliās ſibi:nō fi-
guratiue ſed ſubſtātialiter:qui deniq; plenꝰ eſt grē & ue-
ritatis,nō cooperatiue ſed pſonaliter.Vt faciat opꝰ ſuum
Eſa. 28. alienū eſt opus eius ab eo(Eſaias loquit̃)quia & opꝰ ſuū
fuit qđ dedit ei pater ut faceret:& alienū ab eo ut talis ta
lia ſuſtineret.Ita ergo habes in opere patientiā.Nā modū
ipm̄ ſi diligenter attēdas:non mō mitem:ſed & humilem
corde cognoſces.Nempe in humilitate iudiciū eius ſub
latum eſt:cum nec ad tantas blaphemias nec ad falſiſſima
quæ ſibi obijciebant̃ crimīa reſpōderet.Vidimꝰ,inqt,eū
& non erat ei aſpectus non ſpecioſum forma p̄ filijs hoīm
ſed opprobriū hoīm & tāquā leproſum:nouiſſimū uirorū
plane uirū dolorū à deo pcuſſū & hūiliatū:ita ut nulla eēt
ei ſpecies neq; decor.O nouiſſimū & altiſſimū:ô humilē
& ſublimē:ô opprobriū hoīm & gloriam angelorū.Ne-
mo illo ſublimior:nemo humilior.Deniq; ſputis illitꝰ eſt
opprobrijs ſaturatus eſt:morte turpiſſima condēnatꝰ eſt:
cum ſceleratis deputatus eſt.Nihil ne merebit̃ uel iſta hu
militas:q̄ hūc habet modum,imo q̄ tam eſt ultra modum?
Sicut eſt patientia ſingularis:ſic & humilitas ammirabi-
lis utraq; ſine exemplo.Vtraq; tñ magnifice cauſa ipa cō
mendāt:nimirum charitas eſt.Propter nimiā qdē charita
tē ſuā:qua dilexit nos deꝰ,ut ſeruū redimeret:nec pater fi
lio nec ſibi filius ipſe pepercit.Vere nimiā:qa & menſurā
Ioan.15. excidit,modum ſupat:planè ſupeminēs uniuerſis.Maio-
rem,inquit,charitatē nemo habet q̄ ut aīam ſuā ponat qs
pro amicis ſuis.Tu maiorē habuiſti dñe:ponens eam etiā
pro inimicis.Cum eñ adhuc inimici eſſemus: p mortem
tuam,& tibi reconciliati ſumus & patri.Quænam alia ui
debitur eſſe uel fuiſſe,uel fore huic ſimilis charitati? Vix
pro iuſto quis moritur:tu pro impijs paſſus es:moriens
propter delicta noſtra qui ueniſti iuſtificare gratis pecca
tores:ſeruos facere fratres:captiuos cohæredes:exules re
ges.Nec ſanè aliud aliquid patientiam hanc & humilita-
tem æque illuſtrat:quàm ꝙ tradidit in mortē animā ſuā:
& pctā multorū tulit:etiā p tranſgreſſoribus rogās ut nō
perirent.Fidelis ſermo & omni acceptione dignus.Quia
enim uoluit oblatus eſt.Nō mō uoluit & oblatus eſt,ſed
quia uoluit.Solus nimirū poteſtatē habuit ponēdi aīam
ſuā:nēo eā abſtulit ab eo ultro.Cū accepiſſet acetū dixit.
Conſummatū eſt.Nihil reſtat adimplendum:iam non eſt
Ioan.19. qđ expectem.Et inclinato capite factus obediens uſq; ad
mortē tradidit ſpm̄.Quis tam facile qñ uult dormit? Ma
gna quidem infirmitas mori:ſed planè ſic mori uirtus im
menſa.Nempe qđ infirmū eſt dei,fortius eſt hoībus.Po-
teſt humana ueſania ſibijpſi in mortem ſceleratas inijcere
manꝰ,ſed nō hoc eſt ponere aīam ſuā:urgere eā magis &
uiolenter abrumpere quàm ad nutum ponere eſt.Tibi im
pie iuda miſera planè facultas fuit non ponendi aīam,ſed
pendendi:nec tradēte te ſed trahente laqueo nequiſſimꝰ
ille ſpūs tuus exiuit:nō emiſſus à te ſed admiſſus.Solus in
mortē tradidit animā ſuā:q ſolus uirtute ppria regreſſus
eſt ad uitā.Solus poteſtatē habuit ponendi:qui ſolus fa-
cultatem æque habuit liberā reſumendi:imperiū habens
uitæ & mortis.Digna ergo charitas tam inæſtimabilis hu
militas tam ammirabilis:patientia tam inſuperabilis.Di-
gna planè tam ſancta:tam immaculata hoſtia:tam accepta
bilis:dignus eſt agnus qui occiſus eſt accipere fortitudi-
nem:facere ad qđ uenit:tollere peccata mundi.Ego autē
dico peccatū triplex qđ inualuit ſuper terrā.Putatis qđ
dicere uelim concupiſcentiā carnis & cōcupiſcētiā oculo
rū & ſuperbiā uitæ? Funiculus triplex eſt qui difficile rū
pit:pptérea multi trahūt,imo trahuntur hoc funiculo ua
nitatis:ſed prior ille ternarius nō immerito p̄ualet in ele
ctis.Quō eñ nō illiꝰ patientiæ recordatio oēm arceat uo
luptatē? quō nō illius humilitatis cōſideratio ſuperbiā
uitæ prorſus extundat? Nā charitas illa planè digna cuiꝰ
meditatio ſic mentē occupet,ſi totā ſibi uēdicet aīam:ut
oīno uicium curioſitatis exufflet. C Fortis igit̃ contra
hæc paſſio ſaluatoris:ſed aliud ego triplex æque peccatū
quēadmodū uirtꝰ crucis expugnat dicere cogitaui:& id
fortè utilius audiat̃.Primū quidē originale:ſecūdū perſo
nale dixerim:tertiū ſingulare.Et originale quidem maxi-
mū illud delictū uocat̃:quod à primo Adā cōtrahimus in
quo peccauimus oēs:p quo morimur uniuerſi.Maximū
planè qđ ſic totū nō mō genꝰ hūanū:ſed & quēlibet ip-
ſius gñis occupat:ut nō ſit qui euadat:nō ſit uſq; ad unū.
A primo hoīe uſq; ad nouiſſimū ptenditur:& in ſingulis
quoq; à plāta pedis uſq; ad uerticē diffundit̃ hoc uenenū.
Sed & aliter nihilominꝰ in uniuerſam dilatat̃ ætatē ab ea
ſcilicet die qua ſua quēq; cōcipit:uſq; ad eā qua cōis eū
recipit mater.Alioqn unde graue iugū ſup oēs & totos fi
lios Adam,idq; à die exitus de uētre matris eorū:uſq; in
die ſepulturæ in matrē omniū? In ſordibꝰ generamur,in
tenebris cōfouemur,in doloribus parturimur.Añ exitū
miſeras oneramus matres:in exitu more uipereo lacera-
mus mirū ꝙ nō ipſi pariter laceramur.Primā uocē plora-
tionis edimus,merito quidē utpote uallem ploratiōis in-
greſſi,ut nobis illud ſancti Iob ex omni parte poſſit apta Iob.14.
ri.Homo natus de muliere,breui uiuēs tēpore,replet̃ mul
tis miſerijs.Quàm uerū uerbū hoc ſit,nō nos uerba do-
cuere ſed uerbera.Homo,inqt,natꝰ de muliere:nihil abie
ctiꝰ.Et ne fortè ex ipa ſibi uoluptate,corporeorū ſenſuū,
quā de ſenſibilibus hauriat blādiat̃:in ipſo ſtatim introi-
tu de exitu quoq; terribiliter ammonet̃ cū dicit̃,breui ui
uēs tēpore.At ne ſpacioſū illud quod inter ingreſſum &
egreſſum relinquit̃:ſibi liberū putet:replet̃,ait,multis mi
ſerijs.Multis & multiplicibus,inquā,miſerijs corporis,
miſerijs cordis,miſerijs cū dormit,miſerijs dū uigilat,mi-
ſerijs quaquauerſum ſe uertat.Nimirū ipſe quoq; natus
ex uirgine imo factus ex muliere:ſed benedicta in mulieri
bus:qui loquitur ad matrem.Mulier ecce filius tuus:etiā Ioan.19.
breui uiuēs tēpore ſuper terrā & nihilominus multis eſt
repletus miſerijs,in illa breuitate,appetitus inſidijs,inter
rogatus cōtumelijs,pulſatus iniurijs,uexatus ſupplicijs,
conuicijs laceſſitus.Tu ne hanc ſufficere dubites oblatio
nem:quæ reatum omnē primæ præuaricatiōis abſoluat?
Imo uerò non ſicut delictum,ita & donū.Nam peccatum
ex uno in condēnationē:gratia autē ex multis delictis in
iuſtificatiōem.Et graue quidē oīno delictum illud ori-
ginale,quod nō ſolū perſonā infecit,ſed & naturā.Perſo
nale tamē cuiq; grauius eſt cum iam laxatis habenis exhi
bemus undiq; membra noſtra arma iniquitatis peccato:
non modo iam alieno:ſed & proprio crimine compediti.
Singulare uerò eſt grauiſſimū quod cōmiſſum eſt in dñm
maieſtatis:cum uiri impij uirum iuſtū iniuſte occiderunt:
& ſacrilegas manus in ipſum dei filiū iniecerūt crudeliſſi
mi homicidæ:imo(ſi fas eſt dicere)etiam deicidæ.Quid
duo præcedētia ad tertium? Ad hoc expaluit & expauit
tota machina mundialis,& penè in antiquum chaos ſunt
oīa reuoluta.Ponamus aliquē de regni principibꝰ terrā
regiā populaſſe in uaſtitate hoſtili:ponamꝰ aliū q cū eſſet
de cōuiuio & cōſilio regis unicū eius filiū pditorijs ma-
nibus ſuffocaſſe.Nunquid nō primus reſpectu ſecūdi in-
nocēs uidebit̃ & immunis? Sic eſt oē pctm̄ quātū ad hoc
pctm̄,& tñ hoc pctm̄ in ſe pertulit:qui ſeipſum fecit pctm̄
ut de peccato dānaret pctm̄.Per hoc enim omne peccatū
tam originale quàm perſonale deletum eſt,& ipm̄ quoq;
ſingulare eliminatū eſt per ſeipſum.Argumentū mihi eſt
à maximo:ꝙ duo minora ſunt exploſa.Et ecce argumen-
tū.Peccatū multorū tulit:& pro tranſgreſſoribus roga-
uit ut non perirent.Pater ignoſce illis quia neſciunt quid
faciūt.Volat irreuocabile uerbū tuū dñe nec reuertetur Luc. 23.
ad te uacuum:ſed faciet ad quod miſiſti.Vide nunc opera
domini:quæ poſuit prodigia ſuper terrā.Flagellis cæſus
eſt,ſpinis coronatus,clauis confoſſus,affixus patibulo,
opprobrijs

opprobrijs ſaturatus:oīm tñ dolorū immemor:ignoſce,
ait,illis.Hinc multæ miſeriæ corporis:hic multæ miæ cor
dis:hinc dolores:hic miſerationes:hinc oleū exultatiōis:
hinc ſanguinis guttæ decurrētis in terram.Miæ dñi mul
tæ:ſed & miſeriæ dñi multæ.Vincēt ne miſeriæ miſericor
dias:an miæ miſerias ſuperabūt? Vincāt miæ tuæ ātique
dñe:uincat ſapientia malitiā.Magna eñ illorū iniquitas
ſed numquid non maior pietas tua dñe? Multū per oēm
modum.Nūquid reddit̃ pro bono malū,ait,quia foderūt
foueā aīæ meæ? Planè foderunt in patiētiæ foueam:occa-
ſiōes plurimas indignationis & pmaximas miniſtrantes.
Sed quid horum fouea ad abyſſum manſuetudinis tuæ?
Retribuentes mala pro bonis foueam foderunt,ſed chari
tas nō irritatur:nō præcipitatur:nūquā excidit:nō in fo
ueam ruit:& p retributis malis cumulat bona. D Ab
ſit ut muſcæ morituræ exterminēt ſuauitatē unguēti qđ
de tuo corpore fluit:qa apud ſinū tuū mia:& copioſa apđ
eū redēptio.Muſcæ morituræ miſeriæ ſunt:muſcæ mori-
turæ blaphemiæ ſunt:muſcæ morituræ inſolutiōes ſunt:
quas tibi reddit generatio praua & exaſperās.Tu autem
qd? In ipſa eleuatione manuū tuarū cū iā ſacrificiū matu-
tinum in holocauſtū ueſpertinū tranſiret:in ipſa inquam
uirtute incenſi:qđ cælos aſcēdebat:terrā operiebat:infe
ros reſpergebat:exaudiendus p reuerētia tua clamas:pa
ter ignoſce illis:quia neſciunt quid faciūt.O quàm mul-
tus es ad ignocendū:ô quàm magna multitudo dulcedi-
nis tuæ domine.O quàm longè cogitationes tuæ à cogi-
tationibus noſtris:o quàm firmata eſt etiā ſuper impios
miſericordia tua.Mira res.Ille clamat ignoſce:iudæi cru-
cifige.Molliti ſunt ſermones eius ſup oleū:& iſti ſunt ia-
cula.O charitas patiēs ſed & compatiēs.Charitas patiēs
eſt:ſufficit.Charitas benigna eſt:cumulꝰ eſt.Noli uinci à
malo:Charitas abūdās:ſed uince ī bono malū:ſupabun-
dās eſt.Nō eñ ſola patiētia ſed & benignitas dei ad pœni
tētiā iudæos adduxit:quia benigna charitas:etiā quos to
lerat amat:& amat tā ardēter.Patiens charitas diſſimulat,
expectat,ſuſtinet delinquētē:ſed benigna trahit,adducit
conuerti facit ab errore uiæ ſuæ:deniq; cooperit multitu
dinē peccatorū.O iudæi lapides eſtis:ſed lapidē pcutitis
molliorē:de quo reſonat tinnitus pietatis & ebulit oleū
charitatis.Quō potabis dñe deſiderantes te torrente uo-
luptatis tuæ:qui ſic pfundis crucifigētes te oleo miæ tuæ.
Patet igit̃ quia hæc paſſio potentiſſima eſt ad exhauriēda
oīm genera pctōrū.Sed qs ſcit ſi data eſt mihi? Mihi data
eſt:quia alteri dari non potuit.Nūquid angelo? Sed ille
nō eguit.Nūquid diabolo? Sed ille nō reſurgit.Deniq;
nō in ſimilitudinē angelorum:ab ſit autē ut in ſimilitudi-
nē dæmonū:ſed in ſimilitudinē hoīm factus & habitu in-
uētus ut homo:exinaniuit ſemetipſum formam ſerui acci
piens.Filius erat:& factus eſt tāquā ſeruus.Non ſolū for
mā ſerui accepit ut ſubeſſet:ſed etiā mali ſerui ut uapula
ret:& ſerui peccati ut pœnā ſolueret cū culpā nō haberet.
In ſimilitudinē,inqt,hoīm nō hoīs:quia primꝰ hō nec in
carne pcti nec in ſimilitudine carnis pcti creatꝰ eſt.Chri
ſtus enim uniuerſali hoīm miſeria preſſiꝰ & pfundiꝰ ſe im
merſit,ne ſubtilis ille diaboli oculus magnū hoc pietatis
deprehenderet ſacramētū.Ideò habitu & oī habitu inuē
tus eſt ut hō:nec ī eo quātū ad naturæ debitū ſignum ali
qđ ſingularitatis apparuit.Quia eñ ita inuētus eſt:ideò
crucifixus.Paucis aūt reuelauit ſeipſum ut eſſent qui cre
derent:reliquis aūt abſconditus eſt.Quia ſi cognouiſſent
1.Cor.2. nunquā dñm gloriæ crucifixiſſet.Ad hoc etiā illi ſingula
ri pctō ignorātiā copulauit:ut ſub aliqua iuſtitiæ umbra
ignorantibus poſſet ignoſci. C Duo aūt nobis in hære
ditatē reliquerat ille uetuſtus Adā:qui fugit à facie dei la
borē uidelicet & dolorē:laborē in actione,dolorē ī paſſio
ne.Non hoc ipſe audierat in paradiſo:quem acceperat ut
operaret̃ & cuſtodiret illū.Operaret̃ delectabiliter:cuſto
diret fideliter & ſibi & poſteris ſuis.Chriſtꝰ dñs laborē &
dolorē conſiderauit:ut traderet eos in manus ſuas:imo ſe
magis in manus eorū infixus in limo profundi:& intraue
runt aquæ iſtæ uſq; ad aīam eius.Vide(ad patrē inqt)hu
militatē meam & laborem meū:quia pauper ego ſum & Pſal.118.
in laboribus à iuuētute mea.Laborauit ſuſtinens,manus
eius in laboribus ſeruierunt. D De dolore uide quid
dixerit.O uos omnes qui trāſitis per uiā,attēdite & uide
te ſi eſt dolor ſicut dolor meꝰ.Verè lāguores nr̄os ipe tu- Treñ.1.
lit:& infirmitates nr̄as ipe portauit:uir dolorū pauper &
dolēs:tētatꝰ per oia abſq; pctō.Et in uita paſſiuā habuit Eſa.53.
actionē:& in morte paſſionē actiuā ſuſtinuit dum ſalutem
operaret̃ in medio terræ.Proinde memor ero quādiu fue
ro laborū illorū quos pertulit in prædicādo:fatigationū
in diſcurrendo:tētationū in ieiunando:uigiliarū in orā-
do:lachrymarū in cōpatiēdo.Recordabor etiā dolorum
eiꝰ cōuiciorū,ſputorū,colaphorū,ſubſannationū expro-
brationū:clauorū horūq; ſimiliū:quæ per eum & ſup eū
abundātius tranſierunt.Facit ergo mihi fortitudo:facit
ſimilitudo:ſed ſi acceſſerit etiam imitatio ut ſequar ueſti-
gia eius.Alioqn etiā exquiret̃ à me ſanguis iuſtus qui ef-
fuſus eſt ſup terrā:nec immunis ero ab illo tā ſingulari ſce
lere Iudeorū:ꝙ uidelicet tātæ charitati ingratus fuerim:
ꝙ ſpūi gratiæ cōtumeliā fecerim:ꝙ ſanguinē teſtamenti
pollutū duxerim:ꝙ cōculcauerī filiū dei. A Sūt pleriq;
qui laborem & dolorē patiunt̃:ſed neceſſitas in cauſa eſt
nō uolūtas:& hi nō ſunt cōformes imaginis filij dei.Sūt
qui ex uolūtate ſuſtinēt:ſed nō eſt eis ſors neq; pars ī ſer
mone iſto.Vigilat tota nocte luxurioſus nō ſolū patiēter
ſed & libenter:ut ſuam expleat uoluptatē:uigilat raptor
ueſtitus ferro ut diripiat prædā:uigilat fur ut domū per-
fodiat alienā.Sed hi omnes & horū ſimiles lōge ſunt a la
bore & dolore quē cōſiderat dñs.Homines aūt bonæ uo
lūtatis qui xp̄iana uoluntate diuitias paupertate cōmuta
rūt:uel etiā nō habitas tanquā habitas cōtempſerunt:re
linquētes oia ppter ipm̄:ſicut & ipſe reliqt oia ppter ip-
ſos:ſequunt̃ eū quocunq; ierit.Huiuſmodi aūt imitatio
ualidiſſimū argumētū mihi eſt:ꝙ paſſio ſaluatoris & ſimi
litudo humanitatis in meā tranſeūt utilitatem.Hic eñ ſa
por:hic fructꝰ laboris eſt & doloris. B Vide ergo quàm
magnificauerit facere tecū illa maieſtas.De oībus quæ in
cælo & ſub cælo ſunt:dixit & facta ſunt.Et quid facilius
dictu? Sed numquid ſolo uerbo factū eſt cū te quē fecerat
refecit? Triginta & tribus annis ſup terrā uiſus,& cū hoī
bus cōuerſatus:etiā habuit in factis calumniatores:in di-
ctis inſultatores:nō habēs ubi caput ſuū reclinaret.Qua
re hoc? Quia uerbū à ſua ſubtilitate deſcenderat:& groſ-
ſius acceperat indumentū.Nam caro factum fuerat & iō
groſſiori & moroſiori ope utebat̃.Sicut aūt cogitatio ue
ſtit ſibi uocē corporeā abſq; ſui diminutiōe:uel ante uo-
cē:uel poſt uocē:ſic filiꝰ dei aſſumpſit carnē nō cōmixtio
nē paſſus neq; diminutionē:nec añ carnē nec poſt carnē.
Apud prēm inuiſibilis:ſed hic manus nr̄e tractauerūt de
uerbo uitæ:& qđ erat ab initio uidimꝰ oculis nr̄is.Hoc
aūt uerbū,quia carnē puriſſimā & aīam ſanctiſſimā unie-
rat ſibi,libere moderabat̃ actiōes corporis ſui,tū quia ſa-
piētia & iuſtitia erat:tū quia nullā habebat prorſus legē
in membris ſuis repugnātē legi mētis ſuæ.Meū uerbum
nec ſapientia nec iuſtitia eſt,ſed tñ utriuſq; capax,& poſ
ſunt ei hæc abeſſe & adeſſe:abeſſe aūt facilius.Familiare
enim magis iam nobis eſt carnis nr̄e ſeruire uitijs,quàm
actiones & paſſiones eius ordinare:pro eo ꝙ oīs ætas ab
adoleſcētia prona eſt in malū,inter flagella quoq; & gla
dios:etiam ſub diſcrimine mortis ad ſuas ambiens uolu-
ptates.Fœlix cuius cogitatio hoc eſt uerbum noſtrū om
nes actiones ſuas ad iuſtitiam dirigit:ut & intentio ſana
ſit:& operatio recta.Fœlix qui paſſiōes corporis ſui pro-
pter iuſtitiā ordinat,ut quicquid patit̃:ppter dei filiū pa
tiat̃:quatenus & à corde tollat̃ murmuratio:& in ore uer
ſet̃ gratiarū actio & uox laudis. D Qui ſic extulit ſe:iſte
tollit grabatum ſuum & uadit in domum ſuam.Grabatū
noſtrum corpus eſt:in quo prius languidi iacebamus:ſer
uientes deſiderijs & concupiſcentijs noſtris.Nunc porta
mus illud cum ſpūi obedire cogimꝰ,& mortuū noſtrum